

ახალი ტანათლები

2011 წელი, 10 - 16 ნოემბერი

ფანი 1 ლარი

№34 (548) გაიშინა 1998 წლიდან

www.axaliganatleba.ge

სადაც არ უნდა იყო, ვაჟას რომ გადახლი, უკვე სამუოხლოში ხარ

წელს ვაჟა-ფშაველას საიუბილეო წელია, ქართულ ლიტერატურას 150 წლის გენიოსი ჰყავს. ვაჟას საიუბილეო „სანუქრებიდან“ განსაკუთრებულად მიხი მოსულიშვილის მიერ დანერგილი ბიოგრაფიული რომანი – „და უფსკრულს დასცქერის პირიმზე“ (ჩანაწერები ვაჟაზე) მივიჩნევთ, რომელმაც მწერალს ახლახან პრემია „გალაც“ მოუტანა – „ვაჟა-ფშაველა“ ამ ლიტერატურული კონკურსის ფიურიმ „სამაგიდო ნივანდ“ აღიარა. მხატვრულ-დოკუმენტური ჩანაწერების სახით მწერალმა ვაჟა-ფშაველას ძნელი და ღირსეულად განვლილი ცხოვრება წარმოგვიდგინა და ახალი კუთხით დაგვანახა მისი განუმეორებელი აზროვნების სტილი.

აღმოხდება ხოლმე და ამისც რცხვენია... ეს ყოფილა ვაჟას ცხოვრება, სწორედ ეს, – როცა ტკივილი და სილამაზე ძალიან ახლო-ახლოს არიან და როცა კლდის პირზე ყელმოღერებული პირიმზე უფსკრულს ჩაშვურებს ეჭვით...“ – წერს ავტორი.

ამ ბოლომდე ამოუცნობი გენიის მშობენს კი მომავალში ელოდება მწერალი:

„...ვაჟა სულ სხვაგან არის, ჩვენ კიდევ სულ სხვაგან დავეძებთ და ვერ გვიპოვებია ჯერ... ვერც ვიპოვით...“

ვაჟა-ფშაველა მომავალში დაელოდება თავის მშობენს“.

სტუმარია მწერალი მინო მოსულიშვილი

გვერდი 4

ყურადღება!

გამოვიდა „მსოფლიო ლიტერატურის კლასიკოსების“ სერიის სამი ახალი ტომი: ალაქსანდრა კუშკინი – მოთხრობები სტეფან ცვიიგი – „მოთხრობა ბულისა“ მაინ რიდი – „კვარტარონი“

ღირაქტორთა კლუბი
გვესაუბრება ვანის №2 საჯარო სკოლის ღირაქტორი ზურაბ ხელაქე გვერდი 7

საგანმანათლებლო კარა ოღიშის საერისთაოლან დღეღე გვერდი 8

მათავატიკის კუდაგოგთა დასახმარებლად სპარჯიშოეი კოპლქესური რიხსეეიხს უესახე გვერდი 9

სასერტიფიკაციო გამოცდები

განვითარებისა და სწავლის თეორიები

მოკლე ინფორმაცია იმ ავტორების შესახებ, რომელთა ნააზრავის ცოდნას მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტით არის განსაზღვრული

გვერდი 2

ქართული სტუდენტები უსხოეთში

ვიწყებთ ახალ რუბრიკას, რომელის ვარიოდულად გაბაცნოხთ იმ ნიჭიარ ქართველ ახალგაზრდაებს, რომლებიც მსოფლიოს სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებლებში იღებენ განათლებას. რუბრიკის ვირველი სტუმარია აბუ დახის უნივერსიტეტის სტუდენტი ოთარ ქახიძე.

გვერდი 6

სასარტიფიკაციო გამოცდა

ბანკოთარებისა და სწავლის თეორიები

მოკლე ინფორმაცია იმ ავტორების შესახებ, რომელთა ნააზრების სოციალური მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტით არის განსაზღვრული

აბრახამ მასლოვ (1908-1970)

ამერიკელი ფსიქოლოგი. ადამიანის მოტივაციისა და ქცევის ასახსნელად მე-20 საუკუნის 40-50-იან წლებში შექმნა მოთხოვნილებათა იერარქიის მოდელი.

ადამიანის ქცევის მოთხოვნილებები განსაზღვრავს. მასლოვ განასხვავებს თანდაყოლილ (ბიოლოგიურ) და შექმნილ (სოციალურ) მოთხოვნილებებს. სოციალური და პიროვნების განვითარების მოთხოვნილებები ადამიანის განვითარებასთან ერთად ყალიბდება. მასლოვს მოთხოვნილებათა იერარქიული მოდელი ბიოლოგიური, ანუ საბუნისო მოთხოვნილებები ყველაზე დაბალ საფეხურზეა, ხოლო პიროვნების განვითარებისა და საკუთარი თავის რეალიზაციის მოთხოვნილება - ყველაზე მაღალ საფეხურზე.

მასლოვს თეორიის მიხედვით, ადამიანი მოთხოვნილებებს ამ იერარქიაში მოცემული თანმიმდევრობით იკმაყოფილებს - მას განსაზღვრის სათვლითი ჯერ ბიოლოგიური და ფიზიკალური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება უსაფრთხოება, ამის შემდეგ უზრუნველყავს უსაფრთხოების მოთხოვნილებას; როცა დაკმაყოფილებულია უსაფრთხოების მოთხოვნილება, ადამიანს მიუთხოვნილობისა და სიყვარულის მოთხოვნილება უჩნდება და ა.შ. ყოველი საფეხურის მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების შემდეგ აქტუალური ხდება მომდევნო საფეხურის მოთხოვნილება, ანუ ადამიანს მაღალი დონის მოთხოვნილებები გაუჩნდება მამინ, როდესაც დაკმაყოფილებული აქვს დაბალი დონის ფიზიკური და ემოციური კვილიტობისათვის საჭირო მოთხოვნილებები. თეორიულად არსებობს დონე სხვა დონეებისგან განსხვავებით დანაკლისის შესახებაც არ არის მიმართული, არამედ პიროვნების განვითარებასა და მისი შესაძლებლობების რეალიზაციას. მიუხედავად მასლოვს მოდელის იერარქიულობისა, გარკვეულ შემთხვევაში, შესაძლებელია, ადამიანის ქცევის წარმართავენ სხვა საფეხურის მოთხოვნილება ისე, რომ არ იყოს დაკმაყოფილებული ქვედა საფეხურის მოთხოვნილება.

ადამიანის ქცევა რთული ფენომენია და გარკვეულად ერთსა და იმავე ქცევას შეიძლება განსხვავებული მოტივაცია ეყრდნობოდეს. მაგალითად, მოსწავლის ქცევა - კარგად სწავლა - შეიძლება სხვადასხვა მოტივით იყოს განპირობებული. ზოგისთვის კარგად სწავლის მოტივია დასუსტი შიშა, ზოგისთვის - ინტერესი, ზოგისთვის კი - აღიარების მოთხოვნილება. მოტივაციის ფსიქოლოგიაში განასხვავებენ გარეგან და შინაგან მოტივაციას. მასლოვს იერარქიული მოდელი გარეგანი სტიმულები (გარეგანი მოტივაცია) ქცევას აღძრავს პირველ ორ - ფიზიკურ და ფსიქოლოგიურ მოთხოვნილებების - დონეზე, დანარჩენ სამ დონეზე კი ადამიანის ქცევას შინაგანი სტიმულები (შინაგანი მოტივაცია) უძევს საფუძვლად.

ფეცტურული სწავლება მოსწავლეთა მოტივაციის დონეზეა დამოკიდებული. მასლოვს იერარქიის მიხედვით, სწავლის მოთხოვნილების აღმქმნელი შეიძლება იყოს განსხვავებული დონის მოტივაცია. ეს დამოკიდებულია ბავშვის ასაკსა და ინდივიდუალურ თავისებურებაზეც. დაწყებით კლასებში მოსწავლისათვის მეტად მნიშვნელოვანია ჯერ უსაფრთხოებისა და შემდეგ მიუთხოვნილებების დაკმაყოფილება, ხოლო მოზარდებისთვის ნამდვილი უკვე თვითშეფასების მოთხოვნილება ხდება. დაწყებით კლასებში ბავშვის ფეცტურული სწავლებისათვის მეტად მნიშვნელოვანია სტაბილურობა, ნუსრითი და ა. შ. ამავე დროს მნიშვნელოვანია ჯგუფისადმი მიუთხოვნილების განცდა. თუ მოსწავლე თავის იზოლირებულად ან გარყვნილად გრძობს, ვერ ახერხებს იმის ათვისებასაც, რაც უნდა იქნას. ამ დონეზე ბავშვისთვის მეტად მნიშვნელოვანია იმის გაცნობა, რომ ის ჯგუფის სრულყოფილი წევრია. ამის საფუძველზე ყალიბდება თვითშეფასების მოთხოვნილება, მიღწევაზე ორიენტირება, ჯგუფში საკუთარი ადგილის დამკვიდრებასა და სტატუსზე ზრუნვა.

მასლოვს მოტივაციის იერარქიული თეორიის ცოდნა საშუალებას აძლევს პრაქტიკოსს მასწავლებლებს, დაადგინონ იერარქიის რომელ საფეხურზეა მოსწავლე, განსაზღვროს, რა მოტივები უძევს საფუძველს სწავლას, რის შემდეგაც შესაძლებელია სწავლის ადეკვატური სტრატეგიების შემუშავება და მოსწავლის სასწავლო პროცესში ჩართულობის უზრუნველყოფა.

* მოტივაცია - ადამიანის შინაგანი მდგომარეობა, რომელიც აღძრავს ქცევას გარკვეული მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად.

დევიდ პერკინსი

ამერიკელი მეცნიერი, განათლების სპეციალისტი და კონსტრუქციული მეცნიერების წარმომადგენელი. დევიდ პერკინსი 1970 წელს სადოქტორო ხარისხი მიენიჭა, მათემატიკისა და ხელნაწერი ინტელექტის სპეციალისტი, მასწავლებლის ტექნოლოგიურ უნივერსიტეტში. ამჟამად, ის პარკინსის დევიდ პერკინსის ავტორების სკოლის პროფესორია.

დევიდ პერკინსი განიხილავს სწავლება გაგების საფუძველს. ამ თეორიის მიხედვით, რომელიც „თეორია ერთის“ სახელითაა ცნობილი, სწავლა ჩაღრმავებული აზროვნების, გაგების შედეგია. მასწავლებლის მთავარი ამოცანაა მოსწავლეთა აზროვნებისა და მსჯელობის უნარის განვითარება, რაც გულისხმობს მოსწავლეთა ცოდნის მოქნილ და აქტიურ გამოყენებას. მასწავლებლის ძირითადი სასწავლო მიზანია კლასში აზროვნების კულტურის დამკვიდრება.

პერკინსის თეორიის ცენტრალური ცნებებია „გაგება“ და „გენერაციული“, ანუ პროდუქტული ცოდნა. პერკინსის აზრით, ცოდნა და უნარები თვისობადაა არ განსაზღვრავს გაგებას. ადამიანმა შეიძლება დაავროს ცოდნა და განვითაროს უნარები მიღებული ინფორმაციის დროს გააზრობის გარეშე; გაგება, პერკინსის მიხედვით, მხოლოდ შინაარსის გაგებას არ გულისხმობს, გაგებაში „მოქმედების პერსპექტივა“ იგულისხმება. კერძოდ, მთავარზე მთავარია მისთვის ახალ სიტუაციაში კონკრეტული ცოდნის გახსნობისა და გამოყენების რაიმე გაგება ნიშნავს არა მხოლოდ თვის შინაარსის გააზრებას, არამედ ამ თემასთან დაკავშირებით მაღალი დონის სააზროვნო პროცესების განხორციელებასაც, როგორცაა: ახსნა, მაგალითების მოყვანა, განზოგადება, ანალიტიკის მიხედვით დაკვირვება, ცნებების სხვა კონტექსტში გამოყენება და ა.შ. ამრიგად, გაგება ისეთ პროცესებს მოიცავს, რომლებიც მიღებული ცოდნის ახალ სიტუაციაში გამოყენების საშუალებას მისცემს მოსწავლეს. პერკინსი მით „გაგება“ არის მოქმედების უნარები. კონკრეტული საკითხის გაგება ნიშნავს ამ „გაგების მოქმედების“ განხორციელებას საკითხის გარშემო. მაგ., ასეთი „გაგების მოქმედებებია“ კონკრეტული საკითხის სხვადასხვა კუთხით განხილვა, კატეგორიების გამოყოფა, კითხვების დასმა, ამ კითხვებზე შესაბამისი ინფორმაციის მოძებნა, წინააღმდეგობრივი ფაქტებისა და დებულებების გამოყენება, კითხვაზე პასუხის გაცემის მცდელობა არსებული ინფორმაციის საფუძველზე და ა. შ.

ჩვეულებრივ, სასკოლო აქტივობების უმრავლესობა არ მოიცავს „გაგების მოქმედებებს“. ისინი, ძირითადად, ცოდნის დაგროვებისა და ჩვეულების განვითარების საშუალებებია, ეს ორივე მნიშვნელოვანია, მაგრამ არასაკმარისი პროცესია მათი სასარგებლო გამოყენებისთვის მომავალ, პროფესიისათვის ახალ სიტუაციებში. პროდუქტული ცოდნა სამი ძირითადი მოქმედების შედეგია: 1. ცოდნის შენახვა ხანგრძლივ მეხსიერებაში; 2. იმდენი ცოდნის გაგება; 3. ცოდნის აქტიურ გამოყენება სკოლის გარეთ. პერკინსი მიიჩნევს, რომ ეს სამი აქტივობა განათლების სისტემის ძირითადი მიზანი უნდა იყოს. სწავლების სტრატეგია, პერკინსის თეორიის მიხედვით, უნდა იყოს ყურადღების განხორციელება არა სასწავლო საკითხის შინაარსზე, არამედ მოსწავლის მიერ შესწავლილი მასალის დროს გააზრებაზე. მის კავშირზე მოსწავლის გამოცდილებასთან და სხვა სასწავლო საკითხებზე მიღებულ ცოდნასთან. პერკინსის უპირატესი სწავლების თეორიაა: 1. საკითხის

ინფორმაცია

საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა ყვარლის №2 საჯარო სკოლაში გახსნა „ჯეოსელის“ კლასი, ულტრაბაზმადროვ ტექნიკით - ინტერაქტიული სმარტდაფითა და ცამეტი მონიტორით აღჭურვილი. ამ ტექნიკის საშუალებით მასწავლებლებს საშუალება ეძლევათ, ჩაატარონ ინტერაქტიული გაკვეთილები. დამონტაჟებული მონიტორები სასწავლო პროცესში მონაწილეებს მათს სწავლას უზრუნველყოფს. პრეზიდენტი გაესაუბრა მოსწავლეებს და თავად გაეცნო თანამედროვე ინტერაქტიული ტექნიკის საშუალებით გაკვეთილის მიმდინარეობის პროცესს. „ჯეოსელის“ კლასიდან მოხდა თბილისის პირველ ქსენომეტულ სკოლაში არსებულ „ჯეოსელის“ კლასთან ონლაინ ჩართვა და მონაწილეობა გასაუბრება. თანამედროვე ტექნიკის გამოყენებით მასწავლებლებს საშუალება ეძლევათ, მონიტორის საშუალებით თვალყურს ადევნონ მოსწავლეების უპასობის პროცესს, საჭიროების შემთხვევაში, გაუზიარონ დახმარება, გაუზარდონ მათი კომენტარი.

- * მრავალფუნქციური საკლასო ოთახში შესაძლებელია ჩატარდეს: ინგლისური, ქართული, ქიმიის, ბიოლოგიის, ფიზიკის, გეოგრაფიის, გეოქიმირის გაკვეთილები;
- * სხვადასხვა საგნების სწავლების გამოყენებულ იქნეს ვირტუალური ლაბორატორიები და სასწავლო „იარაღები“ (სახაზავი, ტრანსპარატორი, ფარგალი და სხვადასხვა ფიგურების ასაგები ხელსაწყოები);
- * მონაწილეებს საშუალება ექმნებათ, შეინახონ და შემდგომ გამოიყენონ ჩატარებული გაკვეთილების ელექტრონული ვერსიები;
- * კლასში შესაძლებელი იქნება ახალი მასალის ეფექტური პრე-

გარშეო კავშირებისა და მიმართებების დამყარება, რასაც პერკინსი „დაკავშირებას“ უწოდებს და 2. პრობლემატიკის სიტუაციის შექმნა, როდესაც მოსწავლეს მზა ცოდნა კი არა აქვს, არამედ პრობლემატიკის სიტუაციის წყდამის პროცესში იქნეს ამ ცოდნას. მას პერკინსი „გზის მიყვას“ უწოდებს.

ამ მეთოდით შექმნილი ცოდნა უფრო მოქნილი და უკეთესად გამოყენებადი იქნება მოსწავლის მეხსიერებაში. მომავალში მოსწავლე ადვილად შეძლებს მის გამოყენებას მისთვის უცნობ სიტუაციაში.

როგორ შეიძლება ვასწავლოთ გაგება, ანუ როგორ მიეცეთ მოსწავლეს პროდუქტული ცოდნა? პერკინსმა გამოყო ექვსი კომპონენტი, რომლებიც აუცილებელია გაგების წარმატებული შედეგისათვის:

1. სწავლება, როგორც აზროვნებაზე ფოკუსირებული ხანგრძლივ პროცესი. მასწავლებელი ცოდნებს მოითხოვს, რომლებიც ახსნის ცოდნას, სადაც მოსწავლეები საკითხზე იფიქტებენ და კიდევ მეტჯერ დაუბრუნებიათ მას სხვადასხვა სიტუაციაში.
2. მიმდინარე შედეგების აუცილებლობა. მოსწავლეს სჭირდებათ უკუკავშირი და კრიტიკურობები, რის მიხედვითაც შეაფასებენ იმას, თუ როგორ არიან დაუფლებული გაგების მოქმედებებს, რა აქეთ კიდევ გასაკეთებელი იქნებათ, რომ კარგად გაიგონ საკითხი.
3. აგნითარების კანონზომიერების გათვალისწინება. მასწავლებლის მნიშვნელობა მასწავლებელმა უნდა გაითვალისწინოს მისი სირთულე ბავშვის ფსიქიკური განვითარების დონესთან მიმართებით. გაგების მოქმედებების განხორციელება სხვადასხვა ასაკობრივ ჯგუფში განსხვავებულია და, შესაბამისად, განსხვავებული სწავლების მეთოდებს მოითხოვს.
4. სწავლის უზრუნველყოფა ინფორმაციის ისე ნარმოვდებით, რომ ხელი შეუწყოს გაგების პროცესების აღძრვას. ინფორმაციის სტრუქტურირებისა და ნარმოვდების წესი მნიშვნელოვან როლს ატარებს მნიშვნელოვანი ინფორმაციის გაგებაზე. კერძოდ, დიაგრამები, სქემები ხელს უწყობს ცნებებისა თუ საკითხის დროს გაგებას.
5. მოსწავლეთათვის სასწავლო საგნის გაცნობა. შესაძლებელია საგნის საკითხები გაგება შეუძლებელია მეცნიერების ამ დარგის შესახებ ზოგადი წარმოდგენის გარეშე. ცნებებისა და პრინციპის გაგება აუცილებლად გულისხმობს იმას, თუ რა ადგილი უჭიკა და როგორ ფუნქციონირებს ის შესწავლულ დისციპლინაში. კონკრეტული საგნის მასწავლებელი ვალდებულია, გაცნოს მოსწავლეს ამ სასწავლო დისციპლინის სტრუქტურა და ლოგიკა.
6. სწავლება ტრანსფერისთვის (გადატანისთვის). მრავალი კვლევა ადასტურებს, რომ მოსწავლეს უჭირავს ერთ კონტექსტში ათვისებული ცოდნის გამოყენება და მასწავლებელი ვალდებულია, გაეცნოს მოსწავლეს ამ სასწავლო საგნის გამოყენების საფუძველზე. იმისათვის, რომ მოსწავლეს შეეძლოს ერთ საკითხში ათვისებული ცოდნის სხვა კონტექსტში, სხვა დისციპლინაში გამოყენება, მათ უნდა იწავლონ კავშირების დამყარება - „დაკავშირება“. ეს კი გაგების აუცილებელი საფუძველია.

* კონსტიტუცია - ფსიქოლოგიური თეორია, რომელიც წარმოშობა მე-20 საუკუნის 50-60-იან წლებში. შესწავლის, თუ როგორ ხდება ცოდნის მიღება, შესწავლა და გამოყენება ფეცტურული პროცესების ფსიქოლოგიური სტრუქტურის ანალიზის საფუძველზე. ძირითადი დებულება: ადამიანის ფსიქიკის შესწავლად არ არის საკმარისი ქცევაზე დაკვირვება, საჭიროა ადამიანის ციწურული პროცესების შესწავლა. ადამიანის სწავლის პროცესი, ცოდნის მიღება და გამოყენება მის მიერ ინფორმაციის გადამამუშავების შედეგია. შესაბამისად, ინდივიდის შემეცნებითი პროცესების (აღქმის, მეხსიერების, აზროვნების) შესწავლა შესაძლებელია მხოლოდ ინფორმაციის მიღების, შესწავლის და გამოყენების ციწურული მექანიზმების გარკვევის საფუძველზე კონკრეტული დაგეგმვის შესრულებისას.

ზენტიცია (მაღალი ხარისხის ვიზუალიზაცია და აუდილისტებაც);

* მსგავსი კანონზომიერების გახსნა ყველა დიდი ქალაქის სკოლებში ეტაპობრივად იგეგმება.

ყვარლის №2 საჯარო სკოლაში, ამჟერად, 486 მოსწავლე სწავლობს. სკოლა საატესტატო გამოცდების ჩატარების შემდეგ იმ სკოლაში ოცეულში შევიდა, რომლებმაც საუკეთესო შედეგები აჩვენეს. ოთხი მოსწავლე ასევე საუკეთესო შედეგების მქონე ასეულში მოხდა. სკოლას ჰყავს 53 მაგისტრის ხარისხის და ერთი დოქტორის ხარისხის მასწავლებლები. 60 პედაგოგს გააღებია აქვს პროფესიული განვითარების ტრენინგი, რომელთაგანაც 5 სერტიფიცირებული მასწავლებელია. დღესაც, საქართველოს პრეზიდენტმა კახეთის ოთხი რეგიონის (ყვარლის, თელავის, გურჯაანისა და თულავის) წარმომადგენლებს სასწავლო პროცესში მონაწილეობის საშუალებას უზრუნველყო. კომპიუტერების საშუალებით მათ შეეძლოთ მონაწილეობა, რომლებმაც სკოლის საბაზო საფეხური წარჩინებით დაასრულეს. დაჯილდოების ცერემონია ილია ჭავჭავაძის სახელ-მეზუემში გაიმართა.

მოსწავლეთა მანაწილეობის პროცესში პრეზიდენტის ნაცოლინალი პროგრამის - მემი პროექტი კომპიუტერული ფარგლებში სოციალური ცოდნის და მისი მიზანის ხელი შეუწყობის მოსწავლეთა მოტივაციის ამაღლებასა და ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული სწავლა/სწავლების მეთოდების გამოყენებას. პროექტი, თანამედროვე ტექნოლოგიების ხელშეწყობის გაზრდით, ყველა წიფერი და შრომისმოყვარე მოზარდს სწავლის თანაბარ პრობებს უქმნის.

საქართველოს მასშტაბით, წელს, კომპიუტერებით, სულ, 1108 წარმატებული მოსწავლე ჯილდოვებდა.

სიასლა!

„ახალი მანათლვის“ ჩელაქსია სასწავლო დაწესებულებებს სთავაზობს თემატური ჰელპერებს, ჩაწოდებულია და ქართულ მენაღთა პორტრეტებს

თემატური კლასიკები დაწყებითი კლასებისთვის ფორმატი A2 (42X59.4 სმ)

1. ძველი ანბანი
2. წელიწადის დროები: შემოდგომა-ზამთარი
3. წელიწადის დროები: გაზაფხული-ზაფხული
4. ფერები
5. ფორმები
6. გარეული ცხოველები
7. გარეული ფრინველები
8. პრეფიქსები
9. რიცხვები
10. ხილ-კენკნა
11. შინაური ცხოველები
12. ტანსაცმელი
13. ჰიგიენის ნიშნები
14. საოჯახო ნიშნები
15. ტრანსპორტი
16. წყლის პინეტები
17. ინგლისური ანბანი
18. რუსული ანბანი
19. ჩემი საძირკველი

თემატური კლასიკები მეტადი კლასებისთვის ფორმატი A1 (59.4X84.1 სმ)

1. რელიგიის წარმოდგენა
2. გარეული ფრინველები საძირკველი
3. გარეული ცხოველები საძირკველი
4. მწერები
5. ძველი ხალხური საკრებები
6. მშენებარეობები საძირკველი
7. საძირკველი მშენებარეობები
8. ადამიანის აგებულება
9. რეპროდუქციები და დინამიკები
10. გზის სისტემა
11. ნიღბები - სიტყვების წყარო
12. საძირკველი საფეხური დინამიკები
13. კვილი რეტი
14. მსოფლიო დროები
15. ზღვის დინამიკები
16. ძირითადი ელემენტების პერიოდული სისტემა
17. საფეხური წარმოდგენა
18. ძირითადი მეთოდის შედარება და საბრძოლო ტექნიკა
19. მსოფლიო შვიდი სიტყვა

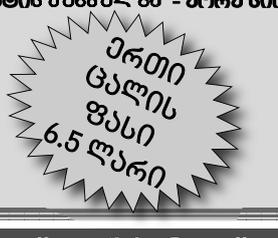
ქართული ლიტერატურის კაბინეტისთვის მენარტა კორტიკები (34X47 სმ)

1. იმპერიის თანამშრომელი	13. ბაქო იმპერიის	23. დავით გურამიშვილი	35. ვახტანგ VI
2. მინილ ჯანაშვილი	14. ტიციან ტაბიძე	24. გენიკი	36. გიორგი მერაბული
3. გიორგი ლეონიძე	15. სულხან-საბა ორბელიანი	25. გურამ ლეონიძე	37. ილია ჭავჭავაძე
4. ტიციან ტაბიძე	16. ნიკოლოზ ბარათაშვილი	26. რევაზ ინანიშვილი	38. გრიგოლ ორბელიანი
5. ნიკო ლორთქიფანიძე	17. იოსებ გრიშაშვილი	27. ალექსანდრე მანუჩი	
6. გრიგოლ რუბინიძე	18. პოლიკარპე კაკაბაძე	28. ალექსანდრე მანუჩი	
7. ირაკლი აბაშიძე	19. გურამ რეპუნიშვილი	29. იაკოვ გომეზაშვილი	
8. ლადო ასათიანი	20. იაკოვ ხუციანი	30. დავით კლდიაშვილი	
9. ნოდარ დუმბაძე	21. იოსებ საბანისი	31. აკაკი წერეთელი	
10. მირონ ბაქრაძე	22. კონსტანტინე გამსახურდია	32. რუსთაველი	
11. აკაკი ბაქრაძე		33. ვაჟა-ფშაველა	
12. ვასილ ბარათაშვილი		34. თეიმურაზ I	

ხელოვნების კაბინეტისთვის ჩაწოდებულია

1. ცისფერი პალეტები - დედა	6. ავტორპორტრეტი - რეპროდუქტი	12. საპირფარეო გასაღები, გრან-შაბის კუნძულები - შოქ სიორა
2. იმპერიის მინერალების სურათები 10 დასახელება	7. მინერალები - ვილასკისი	
3. პორტრეტული ფიცი - შაკ-ლუი დავიდი	8. დელფინები სიპილი - მიქაელაშვილი	
4. მხედრობის თანამშრომლები - დომინიკო გირლანდინი	9. მხედრობის გალი - კლოდ მონე	
5. ადამიანი გულ-გაუბრის პორტრეტი - გუსტავ კლიმტი	10. უკლები შვილის დაბრუნება - რეპროდუქტი	
	11. საბანა - რეპროდუქტი	

სადაც არ უნდა იყო, ვაჟას რომ გადავხედილი

ბა მარტო

გულახდილად რომ გითხრათ, ვერაფერიმეორე მწერალი ვიქნებოდი (თუ ვარამე), რომ არა ვაჟა-ფშაველა... ვაჟას დაწერილები რომ არ მდებობდა ნინ და სწორედ ისინი არ ყოფილიყვნენ ნიშნები იმისა, როგორ უნდა იახროვნოს მწერალმა, როგორ უნდა გამოვიდეს კონკრეტული ამბიდან, როგორ გადავლას შემდეგ ეს ამბავი განზოგადებული და გატყვევებული მითოლოგიასთან, ფილოსოფიასთან, კაცობრიობის გამოცდილების უღრმეს ფენებთან - თუ დავც, შემეშინება და ეკვიპიტლების მსოფლმხედველობასთან... ამის დაკვირვებას და მხოლოდ ზოგი რამის მიხედვარას ნდობა დასჭირდა, სტუდენტობიდან მოყოლებული დღემდე - მალე 49 წლისა ვაგვხვდა.

ლექციები უნივერსიტეტის იმ აუდიტორიაში მიტარდებოდა, სადაც ვაჟა გარდაიცვალა 1915 წელს, რუსეთ-თურქეთის ომისას. წარმოვიდგინე ხოლმე სამხედრო მახარება და გაქცეული ჩვენს მამინდელ კლასიკურ გიმნაზიას (უნივერსიტეტი რომ დააარსეს, ჯერ გიმნაზია დაარქვეს), სადაც მომავლად ვაჟა-ფშაველა მომხდომულ მდგენელ ბაზაზე და მცენარეებს მოატანინებდა, ზედ დაწებებოდა, იმით სურნელში და რაღაცას ეწერა-ჩაუწებოდა, თან ფერებობდა.

მართალია, გეოლოგიურზე ესწავლებოდი, მაგრამ ჩემ გვერდით უამრავი ფილოსოფი იყო, პირველ კორპუსში ვიყავით და ვაჟაზე როცა იყო საინტერესო ლექციები, იქაც დადივოდით ხოლმე. და როცა მინერალოგიის ლექციის გეოკითხავდნენ, ვაჟას თვითონ ბიუსტი ზემოდან გადაიკვებებოდა. ვთქვით და, რომელიმე ქანის თხელ ანათაობს გვაჩვენებდნენ მიკროსკოპში - ეს არის ულამაზესი, განუმეორებელი სამყარო და მიკროსკოპის სათანადოდ ნაწილს რომ დაატარებდ, მინერალები ციმციციან ნიწყებზე, ფერებს ციციციან და რაღაც ფანტასტიკურ, ჯადოსანურ სამყაროში გვიჩვენებდნენ.

მიკროსკოპის ოკულარს თვალს მოჰარებდი და ვაჟა ისე ჩამოგვარებდა, გეგონებდა, იმანაც დაინახა მინერალების ეს ფიერებები და ფიერებით ჯადოსნური თამაშობაო...

ანდა, ლექციას გვიტახებდი იმაზე, თუ როგორ წარმოიშვა ქვები, მინერალები და თან ამ დროს ისევე ვაჟა მიგმერებოდა... ვფიქრობდი, რა უნდა ვაჟას გეოლოგიასთან, ქვებთან, მინერალებთან-მეთქი... რა უნდა და, თურმე, ყველაფერი იცის, გეოლოგიას გვიყვება კიდევაც, - "ხევი მთას ჰპირებ, მთა - ხევისა, წყალნი - ტყვის, ტყენი - მდიანარეთ, ყველინი - მინას და მინა - თავის აღზრდილობა მცენარეთ და მე ხომ ყველას მონა ვარ, პირველი ოფლ-გადამდინარე!"

ამას რომ მიხვდებო, მერე ადვილია იმ თვითონ მარნორების ბიუსტითან ვაჟას ლექსების და პოემების ნელ-ნელა, დინჯად კითხვა, როცა თითოეული სიტყვას უკვრებდით რამდენიმე მგეობარი, ერთად ეძებთ ლექსიკონებში, რას უნდა ნიშნავდეს...

თან ბავშვობიდან მოყოლებული, ჯერ კიდევ დედის მონათბობითან თუ ნაკითხულდნან გასასოვს და აღარ ვაგინწყებდა იმის შტოს ნუკური, მოხუცი მგელი შტოსა და შტოსების სროვა ზამთრის ტყეში... ხმელი მიფიქრო... ფსევდო... ია... მთანი მინაღობი, რომლებსაც უნახავის დანახვა შეუძლებელი... აღუდა ქეთილაურა... ზეიადური და აღა... ბა... გველისმჭამელი...

მეშვიდე-მერვე კლასიდან უკვე რაღაცებს ვინერდი, ვინიშნავდი ვაჟას ნაწარმოებების შესახებ, თუმცა მამის ყველაფერს ვერ ვხვდებოდი.

მეგობარი რამ შედარებით გასაგები გახდა, როცა უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ, მუშაობა მთავრადივნიც, ფშავის გეოლოგიურ პარტიაში. იმ დროისთვის, რასაკვირველია, ვაჟას შემოქმედება მთლიანად ნაკითხული მქონდა, მაგრამ პოემების ვაჟას მივსულიყავი. არადა, ძალიან მაგარი მწერალივით რომ მქონდასაქმე, გული მიგონებოდა, - სულ გონებში მიტრიალებდა ვაჟას უძლიერესი სცენები თუ ხმარტული ფრაზები...

და როგორც კი ფშაში მოვხვდი და იქაურების ლაპარაკს დაეუგდეთ ყური, იმითი ნათქვამი სიტყვები ჩავინერე და ავასხენივენი, იმით ყოფაცხოვრების და ვაჟასთვის მთელი მხიდა ნელიანდა, კიდევ უფრო მიუფაზლოვდი ვაჟას სამყაროს, მიუფაზლოვდი, მაგრამ ვაჟასა რა მოეგონებოდა, - ახლაც, რამდენჯერღაც უნდა დავუბრუნდე, სულ ახალ-ახალ რამეებს აღმოვაჩინე ხოლმე. პოლა, ვაჟას ნაწარმოებები, განსაკუთრებით კი ჩემს ნიგეში ჩამოთვლილი ხუთი პოემა სწორედ იმ ქანების ანათაობებს მავონებს, მიკროსკოპში რომ ვაგტრიალებდით და სასწაულებრივად იცვლიდნენ ფერებსა თუ ელფერებს...

„მე პრესაში მიქოლს არ ვნერვი, თუა ძარტული ვაგარისა...“

თავანკარა, სუფთა ლიტერატურული ქართულით პროზას და ნერვილას ნერდა ვაჟა-ფშაველა. ყველას ვუბნებდი, შეიღებს ვაჟას მითხრობები ნაუკითხვებ-მეიქი, რომ არ უმეტიყველი და წინდა ქართლის მაღლი ვაგონ ბაღლებმა... ია, ვაჟას ლექსები კი სხვა ვითარებაა, მის ლექსებში და პოემებში თავსებულებული მოდერნისტის გადაღებული შემოღის ფშაური კატეგორია. თანაც იქ მთავარი არც რითმაა, არც მარცვალის რაოდენობა სტრუქტურაში და არც რიტმი, მთავარი ამბავია, რომელიც კავშირს ახდენს იმ სიღრმეებთან, რაც მთელ კაცობრიობას დაუგროვებია. მართალია, კაკი ნერეთებმა ვაჟას დაწერა, მაგრამ ამ დიალექტმა უძველესი ქართული სიტყვები შემოგვიხანა, მთავარი რუსთაველის ენა შეგვიჩაჩვენა („კვაბა-ჯუბანი“ რუსთაველთანაც არის და ფშაურ ლაპარაკშიც), - წერს ვაჟა თავის ენიმთოხრობაში „ფშაველბა და მისი წუთისოფელი“).

სვანეთმა, ფიფქმა, ხევესურთმა, თუშეთმა, მთხოლეთმა და, ზოგადად მთამ, მწლებედობისას იქ გადახალული მარტო ჩვენი მეფთა საგანძური კი არ შეგვიხანა, არამედ ძველი ქართული სიტყვებიც (იმიტომ ვიგევი ხოლმე, რომ მთამ გადადარჩინა საქართველო-მეთქი)... ვაჟამ ეს ენა თავის პოეზიაში გაამოიყენა. ფაქტობრივად, ეს მოდერნიზმი. ის, რაც ჯოისმა პროზაში გააკეთა, - დახლოებით, გვეთვრება რამ ჩაიდინა ვაჟამ ქართულ პოეზიაში.

ეთერ თათარიძის ლექსების თუშური სტილი სწორედ ამ გამოცდილებიდან მოდის.

აქ უმთავრესი ის არის, რომ მწერლის სტილში ლაღად შემოდის სიტყვის ის დიალექტური ფორმები, რომლებიც მშობლიური ენის სიღრმეობაზე ვაგასობოებს.

ფშაში დასვს აქ ერთი მეტყველებენ, თანაც მათი ჩვეულებრივი ლაპარაკი ხმარად ლექსია. ეგეთი უცნაური კუთხეა ფშაში. სხვათა შორის, ლაზებს ჰქონიათ

ამის მსგავსი ჩვეულება (ახლა ლაზებზე დავასრულე რომანი და იმიტომ ვამბობ), ისინიც სიმღერით ეპაქტებოდნენ ერთმანეთს. საკვირველია, ლაზებს და ფშაველებს, თითქოს ერთმანეთისგან ასე დამორიზორებულვას, როგორ სიღრმისეულად აკავებებოთ ეს ლექსითაქებობა...

ვაჟამ სული ჩაგრა ამ სამყაროს, უკვდავად და საწუქრად გვიბოძა. ამას ფშაში ჩასვლის შემდეგ უფრო მეტად მიხვდები...

ბავშვებს, სტუდენტებს, რომლებიც ვაჟას კითხულობენ და აკაკი ნერეთელივით არ მოსწონთ მისი ენა, იმას ვეტყვობ, რომ ეგეთი ერთი თვალთვალისგა ვაჟას მინახანა სწრაფად განაპირობა შოთა რუსთაველისდროინდელი თუ გრიგოლ ხანძთაძისა და, უფრო აღმოდელი, შუმშინიკის ხანის საქართველოს ენისა ვაჟასთვის ხომ ძველი ქართული და ახალი ქართული ენა არ არსებობს, მისთვის ფშაური კილოკავივ არ არის, ეს ერთიანი ქართული ენის გაცოცხლებაა - „მე არც ერთი ენის არ ვუნებო, თუა ქართული ვაგარისა“-ო, - აკი ესეც დაგვაბობაო...

მითარეზაც რომ იყო, ვაჟას რომ გადავხედილი, უამე საზოგადოებრივ

„და უფკერულ დასცქერს პირობზე“ - ეს დოკუმენტური-ბიოგრაფიული რომანი ვაჟას მიუძღვრება. დიდხანს ვნერდი და ესწავლედი. ვაჟა იქიმერე, რომ ვაჟაზე მარტო მე დავნერე, ალბათ, მოვა სხვა, ვინც ვნერდ უკეთესად დანერს მის შესახებ.

ბავშვებს სკოლებში რომ ვხვდებოდი, ვუბნებდი ხოლმე, ვინ იყის, იქნებ თქვენ შორის ზის მომავალი მწერალი, რომელიც ჩემზე უკეთესად დანერს ნინს ვაჟაზე და, თუ მოეხსნებო, ძალიან გამიხარდება მეტი.

ისრაელიც ცხოვრობს საქართველოდან ნასული პატარა გოგონა, გვარად ბეგაშვილი, რომელიც ვაჟას რომ კითხულობს, თურმე, ტირის. ერთმა ჩემმა „ფიქსბუკილმა“ მეგობრმა, შორენა აზმაიფარმა შეცვლია ჩემი მომბაზა და ავტორგრაფი მიხეობა, თან გამაფრთხილა, ბეგაშვილისთვის გამეკეთებია ნარწყვა. ეს ნინის მისთვის ყველაზე დიდი სიხარული იქნებოდა. თურმე, ის პატარა გოგონა ოცნებობს, ბერაული ენა ისწავლოს, რომ შემდეგ ვაჟა-ფშაველა თარგმნოს... დარბმუნებელი ვარ, ეს პატარა გოგონა გაიზრდება და მართლად შეუძლებს ვაჟას ებრაულ ენაზე ამეტყველებას.

ნინის დასასრულშიც ხომ ვნერ, რომ ვაჟა მომავალში დაელოდებოდა გვარად, რაკი ჯერ კიდევ არ არის ნილოზედ შეცნობილი და აღმოჩენილი. ვაჟასთან ჯერ კიდევ უამრავი რამაა საპოვნელი. თუმცა, ქართველი ყოველთვის გრძნობდა, რომ ვაჟა სამშობლოს ერთი უმთავრესი ნიშანია - ისევე, როგორც ფიროსმანი...

სადაც არ უნდა იყო, თუნდაც მთავარზე, ვაჟას რომ ვაგანდავით კითხვას შეუდგებო, უკვე სამშობლოში ხარ...

„დ აუსარულს დასცქირს პირობზე“ - მინდობურაში ბაცოცხლავული ვაჟა

როცა ჩანანერებიდან ვკრები ნინეს, მწერალმა თამირ ფაკაძემ, რომელიც ჩინებული რედაქტორიცაა, მნიშვნელოვანი რჩევები მომცა, რა დავეტყობებინა და არ მოვკვლეო. ასევე, გაეთვალისწინე ფიფქსური ტრისდა მახაროსი

რჩევები, რომელიც ფშაურ სამყაროსთან ჩემზე უფრო ახლოსაა, იქ არის დაბადებული.

საბოლოოდ კი, ნინმა თავისეული სახე მიიღო.

ეს დოკუმენტური-მხატვრული რომანია. აქ დოკუმენტური ჩანანერების გვერდით ჩანანერების მხატვრული გამოხატვანიც, რომელიც რეალურ ფაქტებს ემყარება. მაგალითად, ცნობილია, რომ გრიგოლ რობაქიძე და ვაჟა-ფშაველა ერთმანეთს შეხვდნენ, მაგრამ უცნობია, რაზე ისაუბრეს. მათი ეს შეხვედრა მე მხატვრულად, რეალუობასთან მიახლოებულად წარმოვიგონე.

მოკლედ, ეს არის ნინი, რომელიც პატარა-პატარა დოკუმენტური და მხატვრული ჩანანერების მონაცვლეობაა, „ბი-ბი-სის“ დოკუმენტური ფილმების მაგვარად და უფრო თვალნათლივ ვაგვჩვენებს თავად ვაჟა-ფშაველას, მის გარეგნულ ცხოვრებას, ადამიანობას და მთლიან ატმოსფეროს. აი, ეგეთი ხეობის ვეადა ვაჟა-ფშაველას გაცოცხლება.

ვაჟას „მამულები“

როგორც ვითხარო, ვაჟასგან უამრავი რამის სწავლა შეიძლება - როგორ უნდა აკო ამბავი, რომ შერი სათქმელი უმალეს მხატვრულ ნამუშევრებში წარმოუდგინო მეიხიველს.

პოეზიაზე რომ არაფერი ვთქვით, ვაჟა იწყებს ორიგინალური მინიატურების შექმნას - „ქოხანი მალაღნი“, „ია“, „ქუჩი“, „ფესვები“... ეს ფილოსოფიურ-ლირიული ნამუშევრებია, სტილისტურ-კნობიური პოზიციით კი - იმ დინამიკით უამრავი დამოუკიდებელი და ახალი. ვაჟას შექმნილი ნახვი გრძელდება გიორგი ლეონიძის, რევაზ ინაშივილისა და სხვა მწერლებს შემოქმედებებში. მინიატურის ეს ფორმა, რაც ვაჟამ შექმნა, მთელი მიმართულებაა და სწორედ ამიტომ ვხუმრობ ხოლმე, - აქეთ მამურს სულ ვაჟას მამულებია მეთქი... აი, თუნდაც, - გოდერი ჩოხელის ნოველები რომ გვიყვარს, ვაჟას გავრცელებდა; გიორგი ლეონიძის „ნაჭკერი ხეც“ ვაჟას მამულებია, აბა ტორგრაფი მიხეობა, თან გამაფრთხილა, ბეგაშვილისთვის გამეკეთებია ნარწყვა. ეს ნინის მისთვის ყველაზე დიდი სიხარული იქნებოდა. თურმე, ის პატარა გოგონა ოცნებობს, ბერაული ენა ისწავლოს, რომ შემდეგ ვაჟა-ფშაველა თარგმნოს... დარბმუნებელი ვარ, ეს პატარა გოგონა გაიზრდება და მართლად შეუძლებს ვაჟას ებრაულ ენაზე ამეტყველებას.

შტამნი: პირდაპირი

კომუნისტებმა შექმნეს ვაჟა-ფშაველას ერთგვარი კლმე, შტამნი - მოღუსული პიროვნება, დახეული ქალამნებითა და ჩოხა-ახალუბით, რომელიც დაღის და იბღიერებოდა.

არადა, ეს არის მხიარული, ლაღი ადამიანი, რომელსაც უყვარს ქიქორი და მომბაზაში ჩამოდის, აქაურობებს უკეთესად თამაშობს ბილიარებს, სადღიებს მოუბებს ხოლმე; ვაგრგნობასაც ძალიან აქცევს ყურადღებას, - ციმბირის წყლები ვაგანდა პენსიით იფარავს, სხვას რომ ცუდად არ მოხვდეს თვალში; სახანო თეატრში (დღევანდელი თეატრის თეატრში) დაღის და ვაჟაზე უფროს „ტრავიატას“ ისმენს... ანუ, ეს ადამიანი სულ სხვა ვინმეა... ვაჟას ნაწარმოებები, თუნდაც, უშიძის თეატრიკაზე აგებულიც კი, ისევე ლაღად იკითხება, როგორც ვერდიო ოპერები ისმინება.

ჯუზეპე ვერდი და ვაჟა-ფშაველა ერთმანეთს ჰგავანან, ორივე ხომ თავის ფესვებს უბრუნდება.

ჯუზეპე ვერდი მშობლიურ სოფელში ბრუნდება და სამ შედევრს ნერს: „რიგოლეტოს“, „ტრავიატას“ და ტრავიატას“, მაგრამ ვაჟასგან განსხვავებით, უფრო მეტი ფული აქვს. თუმცა, იქაური გლეხივით დაღის და ბუნების იკრებს ყველას, - რატომ ნივია არ მოვიდა, მოსავალი მიფუჭდებაო... ამ დროს გლვებს ვაჟას ვაჟაზე ვერდი, მაგრამ ვერდი არ არის... ვაჟაც ჩარეალიში დარბუნდა. ფშაველები იფა, კაფობად, ქეიფობად, ყველა დღეობის ესწრება და, ხნავდა და თესავდა. უშიძის მუშობის შემდეგ კი, შინ დაბრუნებული იყდა და ააღუდა ქეთილაურიდან“ მოყოლებული, შედევრებს ქმნიდა.

რეალური ვაჟა, კომუნისტების მიერ შექმნილი ვაჟას პიროვნება-გან განსხვავებით, ლაღია, მხიარული, უფრო მეტიც - ნაწილს ჰყავს, ხუთი-ექვსი ნაწილი ჰყავდაო, იმისი სულ უმცროსი ძმა, ხანდრო რაზი-კახილი ისტურება. მოკლედ, ვაჟა ცხოვრობდა და თან წერდა.

მე, ზოგადად, არ მიყვარს ისეთი მწერლები, რომლებიც მხოლოდ და მხოლოდ ნინგებს ნერენ და ცხოვრებას ემალევიან. მწერალმაც უნდა იცხოვროს, გამოცდილება შეიძინოს, რომ მერე ამ ცხოვრებიდან გამოიტანოს ისეთი რამ, რაც ისე მახარებს და ამ მოსახერხებს, რომ დასასწრად გაუხდის თავის. სხვა სიკეთესთან ერთად, ვაჟა-ფშაველა ცხოვრებისეული გამოცდილებით მდგარი მწერალაა.

ვაჟა მომავალს ხედავს

მეცხრამეტე საუკუნეში, როცა ადამიანი ჯერ კიდევ წარმოუდგენა არ ჰქონდა, რომ მეცნიერებ-ტექნიკური მოღვაწეობის შედეგად იოზონის ფენა გათხლებებოდა, ტექნორატურა რამდენიმე გრანული მითი მომიატებდა და მთლიანად შეიცვლებოდა და დამამინის ვარემო, რაც კატასტროფებს გამოიწვევდა, ვაჟა-ფშაველა ვაგვჩვენებდა, - როგორც კი ადამიანი საკუთარ თავს ვარემოცვალ სამყაროზე მალა დაყენებს, როგორც კი შეიცვლება მის დამორჩილებას, ბუნება ძალიან მკაცრად უხასხუებს - საყვადობებით, მინისტებებით, ანთა სხვა უბუნებებით... ოზონის ფენის გათხლებლა იქნება, ეკიდებიფერი თუ სხვა რამ. ეს კი დღეს, რეალურად, ჩვენი პრობლემაა...

ვაჟა მომავალს ხედავს, უცნაური ნინანამეტყველების ნიჭი აქვს, - თავისი ცოლის, კვლე ამილხების (იგივე ნებებირის) გარდაცვლებაზეც ხომ ნინსანარ იგრძობი. ისეთი მწერლები, რომლებსაც ნინანამეტყველების ნიჭი აქეთ, იშვიათი გამოწვალისებები არიან.

ზოგადად, ფილოსოფოსები ადამიანს წარმოადგენენ ხოლმე მომავლისგან შურგებულვებს და წარსულისკენ მაცქერალებს. ვაჟა კი პირობითი, წარსულისკენ უბრვით დგას და მომავლისკენ იყურება, - რედაც, რა მოხდება იქ და ჩვენც გვიყვარს ამ მომავალში დანახულს.

„პოეზია“ - ლიტრატა, უფრო კი ვამოლოთბანი

ლიტერატურული ინტერნეტობიტი რომ არსებობს, ეს ძალიან კარგია. ლიტერატურული დანტერესებულ ადამიანის საშუალება ექვევრის „ტრავიატას“ ისმენს... ხოცა ქალაქში ჩამოდის, აქაურობებს უკეთესად თამაშობს ბილიარებს, სადღიებს მოუბებს ხოლმე; ვაგრგნობასაც ძალიან აქცევს ყურადღებას, - ციმბირის წყლები ვაგანდა პენსიით იფარავს, სხვას რომ ცუდად არ მოხვდეს თვალში; სახანო თეატრში (დღევანდელი თეატრის თეატრში) დაღის და ვაჟაზე უფროს „ტრავიატას“ ისმენს... ანუ, ეს ადამიანი სულ სხვა ვინმეა... ვაჟას ნაწარმოებები, თუნდაც, უშიძის თეატრიკაზე აგებულიც კი, ისევე ლაღად იკითხება, როგორც ვერდიო ოპერები ისმინება.

საქართველო

უკვე სასოვლოში ხარ

ბა, ქალაქზე ნანერთან შედარებით, მართლა ნაკლები ხარისხისაა, ამას ბევრი ლიტერატურათმცოდნე თუ კრიტიკოსი აღიარებს. ამ საქმეს, ალბათ, გამოცდილება და დრო სჭირდება. საიტები ნელ-ნელა დაიხვეწება, გამოჩნდება რედაქტორთა ძლიერი ჯგუფები, რომლებიც ნაწარმოებებს მხოლოდ ლიტერატურული ღირსების გამო დადებენ. არსებობს ეკეთი ინგლისურენოვანი საიტები...

და რაც მთავარია, „არმურზე“ არსებობს ვაჟა-ფშაველას გვერდი (თემში: „ლიტერატურა უსაზღვრებოდ“), სადაც მისი არა მარტო ქართული, არამედ უცხოენოვანი თარგმანებიც არის წარმოდგენილი...

გარკვეული დროა საჭირო, რომ ლიტერატურული პროცესი უფრო გამორკვევოს. ის, ვინც ჯერ არ ჩანს, ალბათ, სწორედ ამ თაობიდანაა. ალბათ, ზის თავისთვის სადმე და მუშაობს, არ ჩქარობს და ნაირნაირი პრევენციებით თუ სხვა აქტივობებით თავს არ ეჩხირება საზოგადოებას. დრო მოვა და აუცილებლად გამოჩნდება.

ვაჟაზე უკეთ მერაბინ ბაცინოს მსოფლიოს პირველი ლიტერატურის გერმანული საიტები

ხი, რომ მიხეილ ჯავახიშვილის თაღლითური რომანი „კვაჭი კვაჭანტირაძე“ ბევრჯერ არის გამოცემული გერმანიაში. ასევე მინახავს ოთარ ჭილაძის რომანებიც... სასიხარულოა, როცა გიო ახელებიანის, იგივე აკა მორჩილიანის გერმანულ ენაზე გამოცემული „სანტა ესპერანსას“ ნაწილები გერმანულ საიტებზე...

მეც სწორედ ის მწერალი მაინტერესებს, რომელიც ჯერ არ ჩანს, თავდაზოგავად მუშაობს და თავის დროზე ისეთ რაღაცას მოიტანს, რითაც ყველას გაგვაკვირებს. თუმცა, შეიძლება უკვე არის და მე ვერ ვხედავ.

ნელს, ფრანკფურტის ნიგნის ბაზრობაზე, თამთა მელაშვილის რომანმაც მოიპოვა წარმატება – მისი „გათვლა“ უკვე ითარგმნება ერთ-ერთი შეიცვარებული გამოცემის სახელით, აცხადებენ...

ვინც ჩანს, მათ შორის ბევრი ნიჭიერი ახალგაზრდა მწერალი და პოეტი, ვინც შექმნის და გააგრძელებს ჩვენი ლიტერატურის გაზა. შეიძლება, სულ საინაბლდგეო რამით მოვიდნენ, მაგრამ ეს მაინც ქართული ლიტერატურის განვითარება და ისეთივე ნაწილი იქნება, როგორც მანამდე წინათ თაობას გაუკეთებია. ყველაფერი ერთიან კონტექსტში ჩაინერგება. როგორც წესი, ამას დრო შეაფასებს – დრო ხომ ყველაზე მუშაობს რედაქტორი, კრიტიკოსი და ლიტერატურათმცოდნე...

კულტურის მინისტრმა, ნიკოლოზ რურუამ ერთ-ერთ ინტერვიუში თქვა, რომ ბრაზილია ყოველწლიურად რვა მილიონ დოლარს ხარჯავს ლიტერატურის ინგლისურად თარგმანისთვის, რათა მსოფლიოს გააცნოს თავისი მწერლები შედეგად; ჩვენც ვაპირებ ასეთივე მიდგომა საჭირო, სახელმწიფომ გარკვეული ინვესტიცია უნდა ჩაატაროს ქართული ლიტერატურაში, რომელიც ანაფორით ჩამოუყარდება სხვა ქვეყნების ლიტერატურებსო...

წესი, რომელიც ჩვენი გვაყავს არანაყოფიერებრივ მწერლებში, რომლებსაც უნდა იცნობდეს მსოფლიო. პროცესი დანერგულია, ენახოთ როგორ განვითარდება მოვლენები. და რაც მთავარია, ღირსეული უცხოენოვანი თარგმნელები უნდა მოვუძებნოთ ვაჟა-ფშაველას დიდ შემოქმედებას. – ვაჟაზე უკეთ ვერაფერს ვიცნობს მსოფლიოს ქართული ლიტერატურას...

მედიის ცხოვრებას ხომ გამონათქვამს...

მთავარია, ქვეყანამ თვითმყოფადობა შეინარჩუნოს, ამის მაგალიტი ჩემთვის იაპონიაა. ევროეული ნიშნები „გლობალურ გამოწვევებს“, როგორც ჟურნალისტიკის უყვარს თქმა, ამ ქვეყანამ პასუხი გასცა იმით, რომ შექმნა უძლიერესი ტექნოლოგიები, მაგრამ, ახადეროვლად, ყველა იაპონელი დღესაც თავის სცემს და მდებარე უზრის თავს ალუბლის აყვავებულ ხეებს; საათობრივ შესცქერის მთავრეს და ტყდება მისი ნათებით, როგორც თავიანთი წინაპრები... იაპონელებმა შეინარჩუნეს ჩაის სმის კულტურა – ეს მთელი რიტუალია და, სხვათა შორის, სწორედ ისეთივე ტრადიციული, როგორც ჯანსაღი ქართული სურფა. იაპონია ჩემთვის იმის მაგალითია, როგორ უნდა გაუფრთხილდეს ქვეყანა საკუთარ კულტურას და, ინვადეროვლად, გლობალიზაციაზე არ აბრდის თავი.

პრობლემა და კომპარატივის თანამედროვე საბაზისები

მითხრეს, „გაღას“ და „საბას“ თავისი „სასტაგები“ ჰყავსო, – ვინც ერთი მიიღებს, ის მეორეს კვიდარ მოიპოვებსო.

წინააღმდეგ დავათანხმები და მთლიანად – ვერა. მოდი, ვაღიროთ, რომ მრავალი ნაკლოვანების მიუხედავად, ორივე პრემია მიღებული აქვთ ისეთ მწერლებს, რომლებიც მართლა ღირსნი იყვნენ. ამ კონკურსების არსებობა უკვე ამითაა გაპართებული. მაგალითად, 2007 წელს ჯგუფი ქარჩხაძის მოთხოვნების რწმუნება ილიო „გაღა“. ნელს კი ვერაფერს ახვდებოდა – ნის სანდერტესო რომანმა „ყოლი ქალაქში“ და შარბან ზღრა ქარქხაძის წიგნმა, რომელიც დიდა საჩუქარი ვაჟის, ზოგადად, მუსიკის მოყვარულებისათვის – მიიღეს „საბა“... რომელიც ერთი ჩამოთვალა.

კიდევ უფრო გამიხარდება, თუკი ამ პრემიებს სხვები შეემატება, ეს უფრო მეტად გამოაცოცხლებს ლიტერატურულ პროცესს.

გიყვარდეს ვაჟა...!

„გიყვარდეს ვაჟა!...“ ის ჩემი მოკლიანი დევიზია, ჩემს წიგნზე ყველა ამ წარწერას უტოვებდ ავტორს. ვაჟაზე უნდა ვიფიქროს... რა არის სამშობლო? სამშობლო თავად შენ ხარ, ანუ პატრიოტი უნდა ცხდებოდეს საკუთარ თავს, და აქედან გამომდინარე – გიყვარდეს მთელი სამყარო. ვაჟა-ფშაველა ხომ მთელ სამყაროს იტყვს თავის თაობაში... „გიყვარდეს ვაჟა!“ – ის იგივეა, რაც: „გაბასოვდეს, ვისი გორისა ხარ!“

შოდა, მოდი, ვაჟას სიყვარულით ვეძებოთ საკუთარი თავი.

ძარბაზის ლიტერატურის საზოგადოების წინაშე ვალდებული

რაკი ზემოთ ნაშომცდა ლაზების შემდგომი კავშირები, იმასაც გეტყვით, რომ ახლა დაგასარტულ ერთ ლაზურ სახლვო ამბავზე მუშაობა... მიმანია, რომ ქართული ლიტერატურა ლაზების წინაშე ვალდებულია. ჩვენ ვერ მოვეხებით, ვერ ვთქვით ის, რაც უნდა გვეთქვა მათ შესახებ. ლაზების ისტორია დედასაქარ...

მედიის ცხოვრებას ხომ გამონათქვამს...

მთავარია, ქვეყანამ თვითმყოფადობა შეინარჩუნოს, ამის მაგალიტი ჩემთვის იაპონიაა. ევროეული ნიშნები „გლობალურ გამოწვევებს“, როგორც ჟურნალისტიკის უყვარს თქმა, ამ ქვეყანამ პასუხი გასცა იმით, რომ შექმნა უძლიერესი ტექნოლოგიები, მაგრამ, ახადეროვლად, ყველა იაპონელი დღესაც თავის სცემს და მდებარე უზრის თავს ალუბლის აყვავებულ ხეებს; საათობრივ შესცქერის მთავრეს და ტყდება მისი ნათებით, როგორც თავიანთი წინაპრები... იაპონელებმა შეინარჩუნეს ჩაის სმის კულტურა – ეს მთელი რიტუალია და, სხვათა შორის, სწორედ ისეთივე ტრადიციული, როგორც ჯანსაღი ქართული სურფა. იაპონია ჩემთვის იმის მაგალითია, როგორ უნდა გაუფრთხილდეს ქვეყანა საკუთარ კულტურას და, ინვადეროვლად, გლობალიზაციაზე არ აბრდის თავი.

დრო ყველაზე შემოქმედარი რეაქტორია

ყველა თაობას თავისი აქმის ფერო, თავისი გარემო აქვს და თავისი ავტორიტეტები ჰყავს. ამ თაობაშიც, რომელიც ახლა მოდის, არიან ნიჭიერებიც და უფრო ბევრი შემთხვევითი ადამიანია.

კიდევ ვიცი ერთ-ერთი რუსული საიტი – <http://lito.ru>, რომელსაც ახალგაზრდა მწერალთა დიდი ჯგუფი უძღვება, – ამ პროექტის ორგანიზატორი და პროგრამისტი არის მწერალი და მუსიკოსი ალექსეი კარაკოვიჩი, ხოლო მთავარი რედაქტორი გახლავთ პოეტო, ესტროფურად მთარგმნელი და რედაქტორი ლიენე ლასმა. აქ რომ საკუთარ ნაწარმოებს ვაგაზავნი, ჯერ რედაქტორთან მიდის და ის იღებს გადაწყვეტილებას, გამოქვეყნდეს თუ არა საიტზე. თუ დაიფდება, ნაწარმოებს რედაქტორის რეცენზიაც ექნება წამდვარებული. ჩემი რამდენიმე მოთხოვნაც გამოქვეყნდა ამ საიტზე – <http://lito.ru/avtor/mikho>, რაც ძალიან მეამაყება. თუ იარსებებს ასეთივე ქართული საიტი, რომელზეც რედაქტორების მიერ გადარჩეული ლიტერატურა განთავსდება, ბევრად უკეთესი იქნება.

ჩემი მიზნითიევა-ფორუმი რომ არის, სახელად „არმური“, მე იქ არ ვარჩევ ნაწარმოებებს, ვისაც მოსვენა მოუდდება, ყველა მოდის და განთავსებს თავის ნაწარმებს. იქ რედაქტორები არ არიან, რადგან უფსოსოდ ვერავის ვთხოვ მუშაობას...

ძალიან დიდი და მობოლური ბაზა შეიქმნა გიორგი კეკელიძის, ზალო ჩხეიძის და მათი მემკვიდრეების საიტით – <http://www.lib.ge>, რომელზეც უამრავი ნაწარმოებია, ისტორიული თუ მეშუაწლო ხასიათის მასალა იდება. მათ შორის ძალიან ბევრი ფასეული და ღირებულია. ამ ბოლი ხანს ძალიან გამოცოცხლდა ეს პორტალი, თუნდაც ვიდეომასალებით. უცხოეთში წასული უამრავი ქართველი შემოიღეს ამ საიტზე, საღამოს თუ ნახევარ მარჯვენაზე, დღის განმავლობაში ძალიან ბევრი მომხმარებელი ჰყავს.

„არმური“ ჯერჯერობით ასეთი პოპულარული არ არის, თუმცა აქაც ყოველდღიურ მომხმარებელთა რაოდენობა ხუთასს გადაცდა. განსაკუთრებით პოპულარულია პოეტების გვერდი, რომელსაც „პოეტების ქვეყანა“ დავარქვი. ვინც ცოცხალი არ არის, მე უკუეთვდ გვერდს, მაგალითად, თამაზ ბაბაძეს სურათი, მოკლე ბიოგრაფია და შერე ლექსები...

რასაკვირველია, ინტერნეტის გამოყენება ლიტერატურისათვის მისაყვამებელია თუნდაც იმიტომ, რომ ძველის, უკვე ქალაქულ შექმნილი ნაწარმოებების პოპულარიზაციას უწყობს ხელს. ამიტომაც ყველამ უნდა შევუწყვიტო ხელი მსგავსი საიტების გამოქვეყნებას.

„არმური“ უფრო მიზლითიევის ტიპისაა. მართალია, ჯერჯერობით მცირე მოცულობისაა, მაგრამ აქ ნებისმიერს შეუძლია გახსნას საკუთარი გვერდი და გამოქვეყნოს ხოლმე საკუთარი შემოქმედების ნიმუშები. ფორუმის ფორმა აქვს და თან ბიბლიოთეკაა, ამ ორის შერწყმა კი, წესით, უფრო ცოცხალი და საინტერესო უნდა იყოს.

რამდენიმე გამოცემულს შევთავაზე, „არმურის“ ქალაქულ გაცოცხლება, ანუ ლიტერატურული ჟურნალის ფორმა რომ მიგვეცა, მაგრამ ჯერჯერობით ეს ვერ მოხერხდება...

შტრინები პორტრეტისთვის

ჩემი სახომი ბიბლიის ათი მცენება. ეს უმთავრესი და უზუსტესი სახომია, რომელიც მხოლოდ ჩემი კი არა, კიდევ უამრავი ადამიანისა და მე მათ შორის ერთ-ერთი ვარ, რომელიც ვერ ზომავს და უფურებს ირგვლივ ბევრ რამეს.

ყველაზე საყვარელი ადგილი ჩემთვის მთაა, იქ ვგრძობ ყველაზე კარგად თავს. იქ ყველაზე ბედნიერი, ღალი, თავისუფალი ვარ. ძალიან მიყვარს მთაში თიბვა. დაღმართზე რომ დადგები (ალბათზე არ ითიბება), მოუყვები კარგად გაზავებული ცელით, გველით და სივლე ცელის პირს და მითიბული ბალახი ნიჭა ჩემი სახლით... აი, ისევ ვაჟას ფრზა გამაჩხუნდა – ბალახი ვიყოს სათიბი, არა მწაღიან ცელიბა.

ბალახი ხომ ყველაზე სიცოცხლისუნარიანია, ქვას გახერებს და მანინც ამოხედავს მზესა და ქვეყნიერებას. თითქოს ყველაზე სუსტია, მაგრამ ამ სისუსტეშია რა დიდი ძალა ჩადებულია... იმიტომაც იციან ხოლმე ევითი დალოცვა, – ღმერთმა ბალახის ძალა მოგცესო...

სამაგიდო წიგნი, ანუ წიგნი, რომელიც მუდმივად მაგაიდვდ გიდევეს, გაბაღდა და კითხულობ ნებისმიერი გვერდიდან, ნებისმიერ დროს? – ჩემთვის ერთი სამაგიდო წიგნი არ არსებობს. არის პერიოდი, როცა ჩემს მაგიდაზე ბორხესი უნდა იდოს, არის პერიოდი, როცა ბორხესს ჰემინგუეი შევცვლი, მერე მოვა ფოლკენერი, მერე – რეზო ინანიშვილი თავისი გენიალური ნოველებით... ვაჟა სამაგიდო წიგნი არ არის, ვაჟა ბალახიანია მიდევეს, სულ თან დამყვება, თითქოს ხომ სულ ჩემთანაა და იმადეროვლად, სულ სხვაგანა... შორიზონტიევი არის, რაც უფრო უახლოვდება, მით უფრო შორდება... მითიელებს ვუბნები ხოლმე, – თქვენ არ შეგიძლიათ პროზის წერა, თქვენ ლექსის ხალხი ხართ-მეთო.

ისინი კიდევ, ვითომ ჩამჭრიან ხოლმე, – აბა, მამ, ვაჟა-ფშაველაო? ვაჟას თავი დაანებებ, ვაჟა აქ, თქვენ გვერდით კი არა, სულ სხვაგან არის-მეთო!... – ცისკენ ვავიხებდ ხოლმე. მართალია, ეს ძალიან გაზვიადებული ნათქვამია, მაგრამ ხვდებიან, რომ სიყვარულით ვუბნები...

თველის გარეთ დარჩენილი ერთი კულის სეველიანი, თანაც გმირული ამბავია...

თბილისის ერთ-ერთი სკოლის, „სხვის“ დირექტორი, საფუთე ბაიარქეთთან ლაზია, გვარად მუგანაძე და ის მეუბნებოდა, რომ სვეტიცხოველის ტაძარი ხომ ლაზია...

წიგნი დაბეჭდვის მოსურნეების გამოქონილი ელგენდაა, რომ თითქოსთ გამსახურდას ადღოსტანის კონსტანტინეს მარჯვენა“ დაიბრძმა. ამ თქმულებას აქვს გრული საფუძველი: ფელეკების და ნავეების გარდა, ლაზი ოსტატები აწვენებდნენ თაღვან თუ კამაროვან ქვის ხიდებს, რომლებიც დღემდე შემორჩენილი, ისეთი გაძლავა.

დასავლეთ საქართველოში რომ ოდებია, უშემწიერებს ორნამენტები, ისინიც ლაზი ოსტატებიან მომდინარეობს.

დასავლეთ საქართველოში რომ ოდებია, უშემწიერებს ორნამენტები, ისინიც ლაზი ოსტატებიან მომდინარეობს. მარტო ჩვენს ქვეყანაში კი არა,

ქართული სტუდენტები უსხოვართში

ჩვეთვის ყვალაზა მნიშვნელოვანი ზე თაჰმოყრილი საზოგადოება

- თათრ, შენ შესახებ საუბარი დავიწყეთ თავიდან. სწავლაში თბილისში, შემდეგ სასწავლებლად გაემგზავრე დიდ ბრიტანეთში. მიამბე, როგორ დაინერეს ყველაფერი?

გამიმაართლა, რომ თბილისის 51-ე სკოლაში უსწავლობდი. ეს სკოლა პომპეზურობით არასდროს გამოირჩეოდა, თუმცა დარწმუნებით მინდა ვთქვა, რომ იქ დღემდე საქართველოში ერთ-ერთი საუკეთესო მასწავლებლები ასწავლიან. განათლება, რომელიც თბილისში მივიღე და აკადემიური დისციპლინა, რომელიც ჩემმა მასწავლებლებმა ჩამომიყალიბეს, დღემდე საუკეთესოდ მასწავლებს - აღარაფერს გამომბ მათ ენთუზიაზმზე...

მე-11 კლასის დასრულების შემდეგ ჩემი მონაცემები გავაგზავნე შოტლანდიის სტრასალანის სკოლა-პანსიონში. დაინტერესდნენ, რამდენი ტესტი და ესებ გადმომიგზავნეს დასაწერად... მოვიხარე და მიმიყვარა მონვევა მომივიდა. შოტლანდიის ერთ-ერთ მანყვან სკოლა-პანსიონში, სტრასალანში 2 წლის განმავლობაში ვსწავლობდი, თან სრული დაფინანსებით. ეს ჩემთვის სრულიად ახალი რამ იყო, ძალიან განსხვავებული წინა აკადემიური გამოცდილებიდან. ფანტასტიკური სასწავლო გარემო, განსხვავებული სწავლებიანი სტრასალანის სკოლა-პანსიონში, რომელიც მოსახლეობს უნივერსიტეტის მხარეს, არ აქვს მიმდევრობა სპორტული იქნებოდა ეს, მუსიკალური თუ აკადემიური... სტრასალანის სკოლის დასრულების შემდეგ კი აბუ დაბისო გაგვარძელე უმაღლესი განათლება.

- როგორ ირიცხებიან აბიტურიენტები აბუ დაბის უნივერსიტეტში, საზღვარგარეთ ხომ ყველა უმაღლესი სასწავლებელი თვითონ ადგენს მიღების საკუთარ სტანდარტს?
ნიუ-იორკის უნივერსიტეტი, აბუ დაბის ადმინისტრაცია, თავადვე ადგენს მიღების სტანდარტებს. მიუხედავად იმისა, რომ უნივერსიტეტმა პირველი ნაკადი ორი წლის წინ მიიღო, სტატისტიკურად ეს მსოფლიოში ყველაზე მერყეული უნივერსიტეტია. აქ აბიტურიენტთა მხოლოდ 1-2 პროცენტს იღებენ ყოველწლიურად, რაც მსოფლიოს ნამყვან ხუთეულზე რამდენიმე პროცენტით არსებითად ნაკლებია. ჩემი აქ მიღება უცნაურად მოხდა, რადგან თავდაპირველად არც მექონდა რაიმე ინფორმაცია ამ ნამოყვანების შესახებ. თუმცა, აშლიკაცია ნიუ-იორკის უნივერსიტეტში ფილოსოფიის ფაკულტეტისთვის უკვე გაგზავნილი მქონდა. პირველი ორი ნაკადის ბავშვები თავად უნივერსიტეტმა მოიყვანა, თანხი გლობალური ქსელის მეშვეობით. ძირითადად, დაკავშირება ხდებოდა ინგლისურენოვანი ქვეყნების საუკეთესო სკოლების ადმინისტრაციებთან და შემდეგ თვითონ სკოლები ახდენდნენ ერთი მოსწავლის ნომინირებას. როდესაც ჩემმა დირექტორმა მიხორა, რომ მას ემირატებიდან ნიუ-იორკის უნივერსიტეტის ნარმომადგენლები დაუკავშირდნენ და ჩემზე ჰქონდათ საუბარი, ძალიან გამიკვირდა.

ვირდა. თავიდან შევდომე მეგონა, თუმცა, დირექტორის ძალიან კარგი რეკომენდაციის გამო, რამდენიმე კვირაში მივიღე მოწვევა ღია კარის დღეზე გასამგზავრებლად.

ღია კარის დღეზე 200 აპლიკანტი ჩაგვაფრინეს აბუ დაბის მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან. თავიდანვე გვითხრეს, რომ ამ 200 აპლიკანტიდან ძალიან მაღალი მანსი იყო უნივერსიტეტში მიღების, რადგან ჩვენ რამდენიმე ათასიდან ვიყავით მერჩეულები. ღია კარის დღეზეც გრძელდებოდა მერჩევის პროცესი. გვექონდა გასაუბრებები ნიუ-იორკის უნივერსიტეტის პროფესორებთან. რამდენიმე ნობელის პრემიის ლაურეატიც იყო თავის დარგში. ერთ-ერთი ღია კარის დღეზე რამდენიმეს ჰქონდა ბედნიერება ბრიტანეთის ყოფილ პრემიერ ბრაუთთან ინტერვიუსი, რომელიც ჩვენი უნივერსიტეტის სოციალური მეცნიერებების კათედრის საპატარა პროფესორია. თითოეული ჩვენგანი შუგდა ზონ სექსტონს, ნიუ-იორკის უნივერსიტეტის გლობალური ქსელის პრეზიდენტს, რომელიც ორ კვირაში ერთხელ ჩამოდის აბუ დაბისი ნიუ-იორკიდან, რომ თავის კურსზე - „რელიგიისა და სახელმწიფოს ურთიერთობა“ ლექცია წაიკითხოს. არ შეიძლება, ამ პიროვნებამ თავი რომ არ დაგამახსოვროთ თავი უშუალოდ და საჯარო მეტყველების უნივერსიტეტი ნიუ-იორკში, პირველივე წელს მის კლასში რომ მოხვდეთ და მის ლექციებს ვუსმენ. ჯონი (ყველა სტუდენტი აქე მიმართავს) მსოფლიოში ერთადერთი უნივერსიტეტის პრეზიდენტია, რომელიც პროფესორის სრულ განაკვეთზე ასწავლობს.

- გვიამბე აბუ დაბის უნივერსიტეტის შესახებ

იდეა უნივერსიტეტის დაარსებისა 5 წლის წინ გაჩნდა და ის ჯონ სექსტონს ეკუთვნის. ნიუ-იორკის უნივერსიტეტმა მსოფლიოში პირველმა მოახდინა გლობალური დივერსიფიკაცია და კვლევითი ცენტრების ქსელი ჩამოყალიბდა ლონდონში, განაში, პარიზში, თელ-ავივში, ბუენოს-აირესში, სიდნეიმში, შანხაიმში, პრაღასა და ბერლინში. თუმცა ეს ცენტრები მოქმედებდნენ ნიუ-იორკის სტუდენტებისთვის და აშლიკაცის არ იღებდნენ. აბუ დაბი კი მერჩე „კარიბჭეა“ ამ ქსელში, სადაც ახალი ნაკადის მიღება ხდება. პროექტს მთლიანად აფინანსებს აბუ დაბის სამეურაო პრინცი შეიხი მუჰამედი, სავეყნოდ ცნობილი თავისი გულუხეობითა და პეტროქიმედიკით. უნივერსიტეტის შემქნის მიზანია მომავლის ლიდერების თავმოყრა და კულტურული ურთიერთგავიგების გაღრმავება, რაც ნამდვილად შესაძლებელია განათლებით.

ჩვენი კურიკულუმიცა და სილაბუსიც ტიპურ ოთხწლიან ამერიკულ „Liberal Arts“ სისტემაზეა დაფუძნებული. მიუხედავად ამისა, განსაკუთრებულია ამ უნივერსიტეტისა, აკადემიური ინოვაციითა და სრულყოფილი მდგომარებით გამოიხატება. დღემდე მსოფლიოს ნამყვან უნივერსიტეტებს ამ ორიდან ერთ-ერთი პროიორიტეტი აქვთ: ვინ-რო/ღრმა განათლება (ეს კვლევითი უნივერ-

სიტეტები) და ფართო განათლება (ლიბერალური განათლების კოლეჯები). ნიუ-იორკის უნივერსიტეტის აბუ დაბის კამპუსში ხდება ამ ორი მიდგომის გარკვეული კომბინირება და ნარმოდგენილია მიდგომა, რომელსაც სიმბოლურად „ლათინური T-ტიპის განათლება“ ეძახიან, ანუ ძლიერი ზოგადი განათლება (პორიზონტალური ხაზი) და ერთ-ერთ სფეროში სიღრმე (ვერტიკალი). ყველა სტუდენტი ვალდებულია, სწავლის დამთავრებამდე დაწეროს დისერტაცია/კვლევა, რომლის შედეგიც იმ სპეციფიკურ სფეროში კურსდამთავრებულის მსოფლიო დონის ესპერტობა იქნება. აგრეთვე პროფესიის გარდა, 8 კურსში უნდა აირჩეს ზოგადი კურიკულუმიდან. უნივერსიტეტი თავისი რესურსებით (მსოფლიოს ყველა დასახლებულ კონტინენტზე, კვლევითი ცენტრებით სტუდენტების რამდენიმე სემესტრით გაგზავნის შესაძლებლობა) ყველაინარად ხელს უწყობს ამ პროცესს.

რამდენიმე წელიწადში უნივერსიტეტი მთლიანად გადაინაცვლებს ხელოვნურად გაშენებულ კუნძულზე, სადაც სრულად დანიშნავს დატვირთვას. სადაც კუნძული აბუ დაბის სტრატეგიული განვითარების გეგმის ნაწილია, რომლის ერთ-ერთი მიმართულება მსოფლიოს კულტურული და საგანმანათლებლო ქალაქის შექმნას გულისხმობს. 2020 წლისთვის უნივერსიტეტის კამპუსთან იქნება ლუიერი, გუვენზამი და ბრიტში მუზეუმ აბუ დაბი. ყველა მოუთმენლად ველით ახალ კუნძულზე გადასვლას.

ჩემთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი აქ თავმოყრილი საზოგადოებაა. უნიჭიერესი სტუდენტები პლატფორმა ყველა კუთხიდან თავიანთი კულტურითა და ისტორიებით, გამოკვეთილი ინდივიდუალები, არჩეულბერივი პროფესორები, აკადემიური თავისუფლება, ახლი აღმოსავლეთის ეგზოტიკა...

- ზაფადე, რა შეგიძლია მიამბე აბუ დაბის განათლების სისტემაზე

მართალი გიხორბათ, ბევრს ვერ გეტყვით აბუ დაბის განათლების სისტემაზე, რადგან ჩვენ არ ვართ უშუალოდ მისი ნაწილი. საშუალო და უმაღლესი განათლებას დიდი მხარდაჭერა აქვს სახელმწიფოს მხრიდან. არის ძლიერი კერძო სახელმწიფო საგანმანათლებლო სექტორი. რამდენიმე ნამყვან სკოლაში სწავლება ინგლისურად მიმდინარეობს. გაერთიანებულ სამეორბოში სახელმწიფო უნივერსიტეტები გარდა არის რამდენიმე კერძო ინგლისურენოვანი უნივერსიტეტი. უკვე რამდენიმე პრესტიჟულ კერძო სკოლას ბრიტანეთსა და ამერიკაში საკუთარი ფილიალები აქვს. დიდი პოპულარობით სარგებლობს აბუ დაბის სორბონა, რომელიც ფრანგულენოვანთათვისაა, თუმცა თავისი მასშტაბით ისეთი დიდი პროექტი არაა, როგორც ჩვენი უნივერსიტეტი.

- რა პროფესიის უფლები უნივერსიტეტში და სწავლაზე თუ არა არააულები იყავს?

თავიდანვე ფილოსოფიისა და სოციალური მეცნიერებების, კერძოდ, ეკონომიკის სწავლა მინდა. ჩემი ბაკალავრიც ალბათ ფილოსოფია-ეკონომიკა იქნება. ვფიქრობ, ორივე ძალიან საინტერესო და საჭირო სფეროებია და ძალიან უცნაური თანაკვეთებიც შეიძლება მოიძებნოს კვლევის თვალსაზრისით. თვითონ უნივერსიტეტის მთავარი ფილოსოფიაც ესაა: XXI საუკუნეში არ შეიძლება ფსიქოლოგიის გავება მხოლოდ ფსიქოლოგიით, ეკონომიკისა - მხოლოდ ეკონომიკით და ა.შ.

სწავლების ენა ინგლისურია. უცხო ენებიდან მხოლოდ არაბულსა და ჩინურს ასწავლიან. არაბულს, როგორც უცხო ენას, ისე ესწავლებ. თუმცა, ენის პროფესიულ დონეზე დაუფლები შემოხვებში, დიდი სურვილი მაქვს რომელიმე კურსი არაბულად ავირჩიო. სასწავლო პროგრამის მოხერხებულობა ახლი აღმოსავლეთის უნივერსიტეტებში გაცილებით პროგრამის შესაძლებლობას გავძლევს.

- სტიპენდიის შენარჩუნება რთულია?

პირველ რიგში, აქ მოხვედრა და შესაბამისად, სტიპენდიის მოპოვება რთულია. შენარჩუნების მხრივ, თუკი მაღალი აკადემიური მაყვანებელი არ შეინარჩუნა სტუდენტმა, მნიშვნელოვან არ აქვს სტიპენდიანზეა თუ უსტიპენდიოდ, ავტომატურად ტოვებს უნივერსიტეტს. ყველა სტიპენდია უნივერსიტეტის

მერაბა შემოთავაზებული.
- რა შეგიძლია გითხროს სასწავლო პროგრამისა და ლექციების შესახებ... რამდენად ვიცით, უნივერსიტეტში ლექციების წასაბოთხად ცნობილ ადამიანებს იწყვენ, ვინ არიან ისინი?

უნივერსიტეტი აქვს ინსტიტუტი, რომელიც ამგვარი მხევერებისა და ლექციების ორგანიზებითა დაკავებულია. ხშირი სტუმრები არიან მსოფლიოში ცნობილი მეცნიერები, პოლიტიკოსები, ხელოვნებისა და საზოგადო მოღვაწეები, ნობელის პრემიის ლაურეატები, სპორტსმენები და შოუ-ბიზნესის ვარსკვლავები... ძალიან საინტერესო დისკუსიები იმართება აქტუალურ თემებზე.

- თათრ, გვიამბე აბუ დაბის ცხოვრებაზე
აბუ დაბი ძალიან მულტიკულტურული ქალაქია. ვის არ შეხვდებოდა აქ კაცი. ადგილობრივი ემირატული ქვეყნის მოსახლეობის მეხუთედეს შეადგენს, სწრაფი ეკონომიკური განვითარების ტემპისა და მაღალი მიგრაციის ყოველიცენტის გამო. დასავლეთეფროპელები და ამერიკელები, ძირითადად, მენჯემენტის სექტორში მუშაობენ, სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიელები, ძირითადად - მწეწეწე-მოზისა და სერვისის სექტორში. აგრეთვე მცირე ბიზნესში ძალიან ბევრი უცხო ქვეყნის ნარმომადგენელია.

ცხოვრება აქ ძალიან სწრაფი ტემპით მიდის. მოსახლეობის ყველა ფენა განვითარებისგან საბოლოდ განსხვავებულია. სახელმწიფოს მხარდაჭერა გაუზომოვლი მოქალაქეთათვის, რომლებიც დიდი პროილეგებობით სარგებლობენ. ემირატების საზოგადოებამ და კულტურამ ძალიან დაძინტერესა. საზოგადოება ვაკორუფულია, ისტორიულად დღეობის ტრეფორი გაერთიანებებიდან იღებს სათავეს. ძალიან საინტერესოაა შერწყეული ბედუნური ცნობიერება და ირიებულბები სწრაფ ეკონომიკური განვითარებისათვის.

ორივეზაგაია ალბერტო მუხენბოისა და ინგესტიციის სექტორზე. აბუ დაბი მაქსიმალურად ცდილობს ნაბიბის წელიწადში შემცირების ეკონომიკაში, რაც მდგრად განვითარების საწინდარია. ახლი მომავალში, ალბათ ეს საკითხი ყველაზე პროიორიტეტული იქნება.

ძალიან სწრაფად ვითარდება კულტურული ცხოვრება. თვე არ არის, რომ რამდენიმე ფესტივალი ან კულტურის დღეები არ იყოს დაგეგმილი. უნივერსიტეტის სტუდენტებს საშუალება გვაქვს, მოახლისებება ვიმუშაოთ ამ ღონისძიებებზე და დავცნობოთ კიდეც. მაგალითად, ამას წინათ დიდი თავტრის გასტროლები იყო, სადაც ნიკოლოზ ცისკარიის მუსრულება ვნახეთ, შემდეგ აბუ დაბის ფილმის ფესტივალი, ნოემბერში, მოხადირეობის ფესტივალი, ფორმულა ერთის გრან-პრი და მრავალი სხე.

- სად და როგორ ხატარებ თავისუფალ დროს, სპორტით თუ სარ დაკავებულად?

თავისუფლი დრო ცოტაა, მაგრამ არჩევიანი, საკმაოდ დიდი. ძალიან ბევრი კლუბი და ბარია (რასაკვირველია, ალკოჰოლის გარეშე), აგრეთვე ბევრი გასართობი ადგილი, მაგალითად ხელოვნური საბიბამბური ტრასა, ატრაქციონები, ფერარის ქლექი და ა.შ. ხშირად უნივერსიტეტის სპორტის დეპარტამენტი სტუდენტებს უფასო ტურებს სთავაზობს, დაახლოებით კვირაში ერთხელ, თუმცა ბევრი ვერ ახერხებს ნასვლის სასწავლო მასალის სიდიდის გამო. სპორტიდან უნივერსიტეტისთვის ნიშნისებისა და ცხენოსნების

გუნდში მოხვდი. აგრეთვე, დამოუკიდებლად ვითამაშებ რაგბის აბუ დაბის ადგილობრივ კლუბში. არის უამრავი კლუბი და სტუდენტთა ინტერესთა ჯგუფები, მაგალითად, ფეხბურთის კლუბი, პოეზიის, რობოტიკის, ასტრონომიის - ვისაც რა ინტერესები... დრო რომ უფრო მეტი იყოს, ვაცვლებით უფრო მეტი რამით დაეკავებებოდი.

- ითარ, ვიცი, რომ ლექსებს წერდი...

ლექსებს ახლა უფრო ნაკლებად ვწერ, თუმცა ვერ ვიტყვი, რომ მთლიანად შეწყვეტი. თვითგამოხატვის ფორმებიდან პოეზია ჩემთვის უსაყვარლესია, თუმცა, ამ ბოლო დროს ბევრი ესსე და თხზულებების წერა გვიწევს კურსებისთვის, რაც იმ დანაკლისს ასე თუ ისე ავსებს, თუმცა, არც მთლიანად... უფროა, იმდენი სამეცადინო, ლექსების სანერად ვისა ცხდია. საერთოდაც, ჯერ კითხვის დროა და მერე - წერის. მინდა ახლა აღმოვაჩინო პოეზიის უფრო კარგად გაგეცნო. არაბულ სამყაროში პოეტები ძალიან დაფასებული არიან. არ მგებლად მოლოდინი მხარავს, სადაც პოეზიას ასეთ პატივს სცემდნენ და ასე მნიშვნელოვნად აღიქვამდნენ. აქ ყოველწლიურად ფესტივალზე იმართება არაბულენოვანი პოეტებისთვის - „მილიონის პოეტი“, რომლის გამარჯვებულსაც ვიღობდნენ მილიონის იღებს შეიხისგან. უაღიტიროს იმდენად ეს მის პოეზია, რომ გამოშვებულ ტაბლის შემდეგ შეჩერება უნდა აპოლიდისთვის გამო. ასეთი რამ საქართველოში არასდროს მინახავს.

- როგორც ვიცი, უნივერსიტეტში ენობა სპონსორული ტურები, რომელ ქვეყნებში გინდოდა წასვლა და რა მიზნით?

ძალიან ბევრი კურსი შეიცავს სამოგზაურო ტურებს და ექსპედიციებს. არის კულტურული ტურები მათთვის, ვინც ამ თემამატყვას არჩევს კურსს. მაგალითად, ერთ-ერთ

თი კურსი, რომელიც ანდალუსის ქრისტიანულ, მუსულმანურ და ებრაულ საზოგადოებას ეხება მბროკოში და ესპანეთში წასვლას ითვალისწინებს. ერთ-ერთი კურსი ურბანულ განვითარებაზე, რომელიც შეიცავს სამოგზაურო ტურებს მსოფლიოს დიდ ურბანულ ცენტრებში და ა.შ. წელიწადში ერთხელ უნივერსიტეტის ყველა სტუდენტს აქვს უფლება, მიუხედავად იმისა, წნავლობს თუ არა ამ კურსს, სასწავლო ჯგუფს გააკვივს რეგიონულ საგზაო ტურებზე. ხარჯს მთლიანად ფარავს უნივერსიტეტი.

- მომავალი როგორ გეხსებება, სად აპირებ დამკვიდრებას?

სამომავლოდ მსურს, სწავლა მაგისტრატურაში გავაგრძელო. ჯერჯერობით არ გადამიწყვეტია რომელი უნივერსიტეტი ან რა კურსზე. მომავალი გვიჩვენებს, ნინ 4 წელია. გრძელ ვადაში, რასაკვირველია, საქართველოში მსურს ცხოვრება.

- ახლო მომავალში ხომ არ აპირებ საქართველოში ჩამოსვლას?

დაიხ, სტიპენდია წელიწადში ორჯერ ფარავს მგზავრობის ხარჯებს აბუ დაბისა და თბილისის შორის. თან არც ისე შორი და რთული ფრენა, რითაც ძალიან ბედნიერი ვარ. სამ საათსა და ოც წუთს თბილისიდან სოფლად ჩასვლას ვუნდებიო-ხოლომე...

- სწავლის პარალელურად გაქვს თუ არა მუშაობის შესაძლებლობა?

ემირატების სასწავლო ვიზა მაკაცრად კრძალავს სტუდენტების ხელფასთან სამუშაოს. სამაგეროა, უნივერსიტეტი ყველანაირად ხელს გვიწყობს, ჩვენი პროფესიის მიხედვით სტაჟიორებად ვიშუშათ არა მარტო აქ, არამედ მსოფლიოს ნებისმიერ ქვეყანაში, სხვადასხვა ფორმებსა და ორგანიზაციებში. ამისთვის ყველა პირობა შექმნილია. სასწავლოდ მეც ვგეგმავ რეგიონალურ პროფესორთან ან ორგანიზაციამ სტაჟიორად მუშაობას.

დირექტორთა კლუბი
სკოლა თითოეული მოსწავლის წინაშე პასუხისმგებელი

ზურაბ ხაჩიკიანი №2 საჯარო სკოლის დირექტორი

დაიბადა 1958 წელს ვანში, პედაგოგის ოჯახში. 1979 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტი. 1992 წლიდან ეწევა პედაგოგიურ მოღვაწეობას, მუშაობდა თანამდებობებზე. 1992 წლიდან დაინიშნა სკოლის დირექტორად, 2006 წლიდან - არჩეული დირექტორია.

წარმატებული სკოლა

ზოგადად თუ ვიმსჯელებთ, წარმატებული მასწავლებელი სკოლა, როცა თანამედროვე მეთოდებს დაკმაყოფილებს. განათლების რეალურად თანამედროვე, ევროპული სკოლის შექმნას ცდილობს, რაც საკითხთა საკმაოდ ფართო სპექტრს მოიცავს - ინფრასტრუქტურაში დასაყვებელი მართვის დემოკრატიული სისტემით დამთავრებული.

უთუოდ კარგი სტიმულია იმისათვის, რომ პედაგოგმა ფეხი აუწყოს სიახლეებს. ჩემს სკოლაში სერტიფიკაციის მფლობელი მხოლოდ მე ვარ, თუმცა, 34-დან 12 პედაგოგს თითო საგანი ჩაბარებული აქვს, ტრენინგებიც გაიარეს და იმედი მაქვს, სერტიფიკატებს აიღებენ. ამისათვის მათ საკმაოდ სერიოზული მოტივაცია აქვთ.

საერთოდაც ამოცანებისთვის მოსაზრებულად დედაქალაქში საუკეთესო პირობა შექმნა მასწავლებელთა სახლის გახსნამ. მადეგ მეტი სტიმულია რეგიონის პედაგოგებს ასეთივე შესაძლებლობა, რაც მათი პროფესიონალური ზრდის საუკეთესო საშუალება იქნება.

სკოლის მართვა

დღეს სკოლის მართვა ვაცდლებით იოლია, ვიდრე კომპიუტერი რეჟიმის დროს. ვგულისხმობ იმას, რომ თუკი დირექტორი მზად არის მიიღოს მართვის დემოკრატიული პრინციპი და ძალაუფლება სხვებზე, ეროვნულ განათლების განვითარების მიზანსა და მასწავლებლების წინაშე ვიდეო მართვის მიზანსა და მასწავლებლების წინაშე. ახლა, როცა სკოლაში არის სწავლის მართვის მეთოდები, კომპიუტერული ნივთები, მშვიდ გარემო (რაიონში ეს პრობლემა არ გვაქვს), პედაგოგმა უნდა მოახერხოს მაქსიმალურად ყველა მოსწავლის დაინტერესება, მათი შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

გამოცდები

საატესტაციო გამოცდების შემთხვევაში აუცილებლად უნდა უზრუნველყოს სწავლის ხარისხის ამაღლება. ეს ახრი დიდი წინსვაც მოსწავლეს. პედაგოგიური საზოგადოება და კარგია, რომ განათლების სამინისტრომ სწორი განაწესილება მიიღო. პირველი წლის შემდეგ თითოეული სკოლისთვის კონკრეტული დასკვნის გაკეთებისთვის ნათელ სურათს იძლევა. დარწმუნებული ვარ, მომავალ წელს უკეთეს შედეგებს მივხვდებით ჩვენი მოსწავლეები. მე იმ დირექტორების რიცხვს ვეუბნები, ვინც აღფრთოვანებული არ არის კონკრეტული შედეგებით. 30-დან რომ მხოლოდ 19 ისურვებს გამოცდაზე გასვლას (აქედან ერთმა ვერ გადალახა ბარიერი), ეს მხოლოდ ბავშვის ბრალი არ არის. სკოლა პასუხისმგებელი არა მხოლოდ ნიჭიერებით გამოირჩევა, არამედ თითოეული მოსწავლის წინაშე. ახლა, როცა სკოლაში არის სწავლის მართვის მეთოდები, კომპიუტერული ნივთები, მშვიდ გარემო (რაიონში ეს პრობლემა არ გვაქვს), პედაგოგმა უნდა მოახერხოს მაქსიმალურად ყველა მოსწავლის დაინტერესება, მათი შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

პრინციპები

პრინციპების მზადების პროცესში ჩვენი სკოლა ბევრი ნივთის გათვალისწინება მოუწევს, პირველი რიგში, სწავლის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით. უნდა დაინტერესდეს მოსწავლეს და საშუალებების მიწოდება. ეს ნათლად ჩანს საზოგადოებრივ პირობებში თუ კონკრეტული შემთხვევაში. ვცდილობ, ყველა მიმართულებით ერთნაირი ძალისხმევით ვიშუშაო, რომ წარმატებული სკოლის ტიტული მოვიპოვო.

ანა ფირცხალაიშვილი

აპა დაბი

არაბეთის გაერთიანებული ემირატებში 7 სახელმწიფოსგან შემდგარ ფედერაციას წარმოადგენს. შვიდ ემირატს შორის, ყველაზე დიდი (67000 კვ. კმ) აბუ დაბი - სახელმწიფოს ოფიციალური დედაქალაქი, ემირატების ადმინისტრაციული ცენტრია და პრეზიდენტის რეზიდენციაა. უკანასკნელი 30 წლის მანძილზე, დედაქალაქმა მნიშვნელოვანი ცვლილებები განიცადა. თანამედროვე აბუ დაბი ერთ-ერთი ყველაზე განვითარებული ქალაქია არა მხოლოდ ქვეყანაში, არამედ მთელ მსოფლიოში. რაოდენ ნავთობის ინფრასტრუქტურის თვისები ცათამბჟენებით, აბუ დაბის ახლო ამოსავალი მანქანების უნივერსიტეტი.

აბუ დაბის ისტორია 4000-ზე მეტ წელს ითვლის. ჩვენს ერაზმედ, 3 ათასი წლის წინ, უმ აბუ ნარის კუნძულზე, დიდ კლდეან ფერდობზე, ქვის სახლებიანი სოფელი აშენდა, რაზეც 50 ქვის სამარხი მეტყველებს. თანამედროვე აბუ დაბი 1760 წელს აშენდა.

არაბეთის გაერთიანებული ემირატების დედაქალაქის დაარსების შესახებ ლამაზი ლეგენდა არსებობს. არაბი მონადირეები ერთ-ერთ ოაზისში ქურციკს უთავადავლებდნენ. ცხოველი დღებდას დახეტიალობდა და ბოლოს მონადირეები სარკისთვის ყურფის სანაპიროზე მოიყვანა, სადაც წყალში გადაეგება და კუნძულზე გაქურდა. მონადირეები მას უკან დაედეგნენ. ცხოველმა ისინი ბუნებრივ წყაროსთან მოიყვანა. მადირების ნიშნად, მონადირეებმა ქურციკი არ მოკლეს, ხოლო წყაროსთან დაარსებულ დასახლებას „ქურციკის მამა“, აბუ აბუ დაბი უწოდეს.

კუნძულზე მდებარე ქალაქი აბუ დაბი, წესისამებრ, ქალაქ-პარკად ითვლება. მწვანე საფარის გამო, ქალაქში ტემპერატურა 1-1,5 გრადუსით დაბალია, ვიდრე უდაბნოში. დღეს აბუ დაბი ტურისტების, ვაჭრობის, სპორტისა და დასვენების ცენტრია. მის უმთავრეს ღირსშესანიშნაობას ალ-ხუცაის სასახლე წარმოადგენს. ქალაქში ყველაზე „ძველი“ შენობის ასაკი 30 წელს არ აღემატება. აბუ დაბის საგამოფენო კომპლექსის გვერდით მდებარეობს კულტურულ-ეძიარეოლოგიური სოფელი, სადაც ქვეყნის სხვადასხვა რაიონის ყოფაცხოვრება და ყაიდა წარმოდგენილია. ტურისტები აღფრთოვანებულნი მოჰყავს ქალაქის შადრევნებს: „დულა“, „მარგალიტი“ „მფრინავი გვედი“ და ა. შ. მეჩეთების, მუზეუმების, თანამედროვე სუპერმარკეტების, აღმოსავლური ბაზრების, სასწავლო დასახლებების, კულტურისა და ხელოვნების ცენტრების თანაარსებობით არის გამოხატული წარსულის, აწმყოსა და მომავლის ბრწყინვალეობა.

უკანასკნელი 300 წელია, ემირატებს და კაზიმის ოჯახი მართავს, რომელიც სარკისთვის ყურფი ყველაზე ძველია. მთლიანად ითვლება. ბოლო 20 წლის განმავლობაში, ქალაქგარეთ მდებარე სოფლების მიერთების შედეგად, ქალაქი საგრძობად გაიზარდა. დღეს აბუ დაბის ტერიტორია 70 კმ. კმ-ს შეადგენს. აბუ დაბიდან სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში არსებობს მდებარეობს, რომელიც დღემდე ყველაზე პირქუშ ადგილად ითვლება. ამ ქალაქიდან რამდენიმე წუთის სავალზე არაბეთის გაერთიანებული ემირატების ყველაზე მაღალი წერტილი - ხაფიტის მთაა. იქიდან საუცხოო ხედი იშლება. აბუ დაბის ყურე საუკეთესო ადგილია სპორტის სანაყლის სახეობისთვის.

მომაზადა მამა ყიფიანას

ინფორმაცია

მუხრანის №1 საჯარო სკოლის ნიკო ბაგრატიონის (ნიკო ბურის) სახელი მიენიჭა. ლონისძიებს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილე გიორგი ჩახნაშვილი, საქართველოს სახელმწიფო მინისტრი მირზა (პაპუნა) დავითაია, საქართველოს პარლამენტის დიასპორისა და კავკასიის საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარე ნუგზარ ნიკოლოზი, პრეზიდენტის რწმუნებული მცხეთა-მთიანეთის მხარეში ცეზარ ჩოჩილი, საქართველოში მყოფი ბერი ფერმერები და სამხრეთ აფრიკის წამყვანი ტელეარხების წარმომადგენლები დაესწრნენ.

სოფელ მუხრანში, იმ სახლში, სადაც დაიბადა და ცხოვრობდა ნიკო ბაგრატიონი (ნიკო ბური), სამხრეთაფრიკელი ფერმერების ინიციატივითა და მხარდაჭერით, ნიკო ბაგრატიონის მემორიალური დაფა გაიხსნა და მისი ცხოვრების ამსახველი კუთხე მოეწყო. ამით ბურებმა პატივი მიაცეს 1899-1902 წლებში მათი თავისუფლებისათვის მებრძოლი ქართველი მამულობილები, ნიკო ბაგრატიონის (ნიკო ბურის) ხსოვნას.

ესაუბრა ანა ფირცხალაიშვილი

სასანაწარმოლო ქარი

ოდობის საარისტოკრატული დღეობა

კულტურული განვითარების თავისებურებით სამეგრელო საქართველოს გამორჩეული რეგიონი იყო. განათლების კერებს ჯერ ოდიშის საერისთავოში, შემდეგ სამეგრელოს სამთავროში, ისევე როგორც დანარჩენ საქართველოში, ეკლესია-მონასტრები წარმოადგენდნენ. ასეთი სკოლები არსებობდა ჭყონდიდის, ცაიშის, ნალენჯიხისა და ხობის მონასტრებთან.

მსაჯულთუხუცესი ნიკო დადიანი (1780-1834) მთავრისადმი წარდგინდა „დასტურბამაში“, რომელიც სამთავროს მართვა-გამგეობის გარდაქმნის გეგმას ასახავდა, სასწავლებლების დაარსების აუცილებლობის შესახებ წერდა: „დაადგინეთ გამწმენდის სამფლობელო თქვენსა, რათა განანათლოს ძენი შენი და შეილი მამულია შენა და სახელი შენი დაიწეროს ვითარცა რუსეთისა პირველი პეტერი და გენერლის ლეონ განმანათლებელი“. სწორედ დიდი ნიკოს რჩევა დაედო საფუძვლად, 1830 წელს, ლევან V დადიანის გადაწყვეტილებას, მრავალტვიში გახსნას პირველი სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებელი.

გახსნას თვით მთავარი დაესწრო. სასწავლებელს ხელმძღვანელობას თბილისის სასულიერო სემინარია უწევდა. მხარეში თანდათან გაძლიერდა განათლებისადმი მისწრაფება და სამეგრელოში იმავალსავე ტიპის სასწავლებლებმა: აილი მთარაგის ინიციატივით, გაიხსნა საქალაქო სკოლა სალიხოსა და ზუგდიდში.

1886 წელს, ცაიში, ერთკლასიანი სკოლა გაიხსნა, რომელსაც ესწრებოდნენ პრინცესა სალომე მთარაგი, პრინცი აშილ მთარაგი, ქუთაისის გუბერნიის სახალხო სკოლის ინსპექტორი, ზუგდიდის უფროსი ჯაყელი. სალომე მთარაგმა, რომელიც მზურვალედ მონაწილეობდა სწავლა-განათლების საქმეში, მხარდაჭერა და თანაგრძნობა გამოუცხადა სკოლას და ერთდროულად 100 მანეთი შესწირა.

ამ მნიშვნელოვან დღეზე არც ბოძის იონა მუხნარაგის მამის, ლეკონოზ მიხეილის მოკონება: „ცაიში დღეზე ყველა სწავლა-განათლება. ცაიშელ მიტროპოლიტისაგან ვერცელდებოდა და ითვებოდა ღვთის სიტყვა, სჯული და სარწმუნოება, განათლება მთელ ნახევარ ოდნობა და სახურავანობა ვრცელდებოდა, მას შემდეგ 62 წელი გაჟოდა. გარდაცვალება ცაიშელი მიტროპოლიტი გურგოლი ცაიშელი. ჯერ კიდევ გაუქმდა და სწავლაც მოიხსნა... დღეს ჩემს მოხუცებულობაში მოვესწარი ერთკლასიანი სასწავლებლის გახსნას და იმედი მაქვს ეს იქნება ცაიშის შემდგომი წარწყმეტილი“.

მეფობდნენ დღე ზუგდიდში იყო სამკლასიანი საქალაქო სასწავლებელი.

ზუგდიდის პირველი საშუალო სკოლა

სალიხოს სკოლა, რომელიც მთარაგმა სოფელს აუშენეს

ბელი ვეფთხაძის და ერთადერთი ეპარქიალური ქალთა სასწავლებელი.

(ალკუელ სოფლებში იყო ერთკლასიანი ან ორკლასიანი სასწავლებლები, სადაც ასწავლიდნენ წერა-კითხვას, ანგარიშს. მთავარ საგანს საღვთო სჯული წარმოადგენდა და ყველაზე მეტი გაკეთილი მას ეთმობოდა.

ზუგდიდის მხარეში პირველი სახაზინო დაწყებითი სასწავლებელი 1852 წელს გაიხსნა ყულევში, მაგრამ ის თურქებმა გადაწვეს რუსეთ-თურქეთის ომის დროს და შემდეგ არ განახლებულა.

1867 წელს, ზუგდიდში, გაიხსნა სახაზინო დაწყებითი სკოლა. 1893 წელს - ზუგდიდის საქალაქიანი საქალაქო სასწავლებელი, რომლის შესახებ ხარვეზის დიდ ნაწილს მოსახლეობა იხდობდა.

1905 წელს ცაიში, ოლა მიხეილის ასულ აბაშიძე-ფორდანიამ დაარსა პირველი ქალთა სკოლა, სადაც მოსწავლეები, წერა-კითხვასთან ერთად, ხელსაქმეს სწავლობდნენ.

1914 წლიდან ზუგდიდის საქალაქო სასწავლებელი უმაღლეს დაწყებით სასწავლებლად გადაქცევიდა.

1917 წელს, ზუგდიდში, გაიხსნა ერთადერთი გიმნაზია, რომელიც მთელ მაზრას ემსახურებოდა. სწავლა-განათლების საქმეში ძალიან დიდი როლი შეასრულა ქართველი შრომის წერა-კითხვის განავრცობელმა საზოგადოების ზუგდიდის განყოფილებამ, რომლის დამფუძნებელთა კრება 1912 წლის 7 აპრილს შედგა ზუგდიდელი ექიმის, ანდრო პატარიაის ინიციატივით. ისინი თავდაუზოგავად იბრძოდნენ კულტურულ-საგანმანათლებლო დანერგვებთან ქსელის გაფართოება-განვითარებისათვის. ატარებდნენ საქველმოქმედო აქციებს და ფინანსურ დახმარებას უწევდნენ კუთხის ძლიერების მთავარ

საყრდენს - სკოლას.

დღევანდელი პირველი საშუალო სკოლა მემკვიდრეა იმ დაწყებითი სასწავლებლისა, რომელსაც საფუძვლივ 1867 წელს ჩაუყარა. „1877 წლისათვის სკოლას ექვსი ოთახი ეკავა, კლასებისათვის განკუთვნილი იყო ოთხი ოთახი, დანარჩენ ორში, ერთში ბიბლიოთეკა და მეორეში, როცა სწავლა არ იყო მასწავლებლები იყრიდნენ თავს“ - წერდა ვაჭით „დროება“.

ამ შენობაში, დღემდე დაარსებისა, სხვადასხვა სასწავლებელი იყო. 1884 წელს აქ გაიხსნა პირველი ორკლასიანი სკოლა, რომელიც მოგვიანებით ექვსკლასიან საქალაქო სასწავლებლად გადაკეთდა, შემდეგ - უმაღლეს დაწყებით სასწავლებლად, ცოტა ხანში კი - პედაგოგიურ ტექნიკუმად, რომლის დახურვის შემდეგ, იმავე ბაზაზე, 1939 წელს, გაიხსნა სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტი, რომელიც 1952 წელს სხვაგან გადავიდა და შენობა დატოვა აკაკი წერეთლის სახელობის ზუგდიდის პირველ საშუალო სკოლას.

სკოლას საფუძველი ქართველი მწერალმა და საზოგადო მოღვაწემ ანტონ ფურცელაძემ ჩაუყარა.

XX საუკუნის ოცდაათი წლებში, ზუგდიდში, წარმოიშვა სახალხო განათლების გაფართოების საჭიროება. დადიანების სახალხოს ახლოს დაიწყო კორპუსის მშენებლობა, ეს იყო გემოვნებით აგებული ნათელი შენობა, საშუალო სკოლა, რომელსაც განსაკუთრებულ სიღალბეს მზავებდა გარემო - წინ გაიშვებოდა ზვიგანი, ბიტანიური ბაღის ფონი.

1938 წელს გაიხსნა ზუგდიდის მეორე საშუალო სკოლა, რომელიც მწიფე ზუგდიდის საშუალო სკოლად იწოდებოდა. პირველი დირექტორი იოსებ ქორია იყო. შემდეგ ვაჟთა სკოლად გადაკეთდა და ამ სახელწოდებით არსებობდა 1955/56 სასწავლო წლის დაწყებამდე.

მასწავლებლები

ზუგდიდის სკოლებში კვალივცოცხლი პედაგოგები მოღვაწეობდნენ. ადგილობრივი კადრების გარდა იყვნენ თბილისიდან, სოხუმიდან მოწვეული ლექტორები. აქ უმოღვაწეობდა ცნობილი მეცნიერები - შოთა მესხია, ირაკლი (კოჭიკო) ანთელავას. როგორც თანამედროვენი იგონებენ, „მათ ლექციებს ესწრებოდნენ არა მარტო ინსტიტუტის სტუდენტები, არამედ გარედან შემოსული ახალგაზრდებაც“.

ზუგდიდის კულტურულ-საგანმანათლებლო სფეროს ქმნიდნენ კოლორიტული, ნიჭიერი ადამიანები: მიხეილ პატარია, კოლა ბუკია, ვანო ოსიძე, ეფრემ კვიციანი, აბაქო ჭითანა, მირიან წარმანია, რევაზ კარჭოზია, ცისანა კვიციანია... და სხვა ღირსეულები, რომელთა ღვაწლი საგანმანათლებლო ცხოვრების განვითარებაში ფასდაუდებელია.

ორ შესანიშნავ პედაგოგზე - მიხეილ პატარიასა და კოლა ბუკიაზე - საინტერესო მოვლიწვებია აქვს პირველი სკოლის კურსდამთავრებულ გიორგი (ზუბა) ზუგდიდის: „პატარია დირექტორობდა იმ შვიდწლიან სკოლას, რომელიც პირველი სკოლის ნინაპარი იყო. მეორე შვიდწლიანი სკოლის დამაარსებელი და ხელმძღვანელი იყო კოლა ბუკია. სკოლა ნახევრად კაპიტალური იყო და მდებარეობდა დღევანდელი თეატრის გვერდით. მიხეილ პატარია და კოლა ბუკია იმდენად მოუხარებლები იყვნენ ზუგდიდში, რომ პირველ შვიდწლიანს ეძახდნენ „მისას სკოლას“, მეორეს - „კოლას სკოლას“.

მიხეილ რუსულ ენას ასწავლიდა, იყო შესანიშნავი სპეციალისტი, მთელ ზუგდიდში განთქმული ნიჭიერი მეთოდი და სტუმართმოყვარეობით.

დედანის დიდი ქომაგი კოლა ბუკია მშობლიურ ენას ასწავლიდა. ებრძოდა ყველას, ვინც ამ წმიდა-

თანმიდა საქმეს ხელს უშლიდა: „...თქვენ ქართველები ხართ, მაგრამ სამწუხაროდ ბევრს დაეცემა თუ მოძიებთ, ტყუილ ქართულს, თუ ამ გზა გააკრძებლეს ჩვენი ახალგაზრდობა, ცოტა ხნის შემდეგ, ვეფხისტყაოსანსაც ვერ ნაკითხავს ქართველი კაცი“. იყო ბრწყინვალე ორატორი, გარდა პედაგოგობისა, თეატრალურ მოღვაწეობასაც ეწეოდა.

ორგული ქორიას სახელი თითოეული ზუგდიდელისათვის ცნობილი და საამაყო. იყო თავისი სპეციალისტის ღრმად მცოდნე, ფრიად განსწავლული და გულსხმიანი. მისი მოსწავლე დავით აბაჯაი იზონებს: „მას სარადვეს სჭირდებოდა მსმენელთა მონობა წესრიგისაკენ, ტონის არ უწევდა განსაკუთრებული პრინციპულობის იცავდა მოსწავლეთა შრომის შედეგების შემოწმებასა და შეფასებაში. გამოძახებულმა დამაჯერებლად იცოდა თუ რატომ ეწერებოდა შეფასების ნიშანი. ამტომაცაა, რომ მას ზუგდიდის მასწავლებელთა მასწავლებელი უწოდეს და პედაგოგიური დინასტიის თვაკაცად აღიარეს“.

„მასწავლებელთა მასწავლებელი“ საქმეს დღესაც ღირსეულად აგრძელებს შვილები, შვილიშვილები. ნახევარ საუკუნეზე მეტია, ქალბატონი ცალა ქორია პედაგოგიურ მოღვაწეობას ეწევა. არის „საქართველოს სკოლის დამსახურებული მასწავლებელი“. გასულ წელს კი, პატარიაქის უმაღლესი ჯილდო - „წმინდა გიორგის ოქროს ორდენი“ მიიღო.

დიდი ხნის წინ საფუძველწარმო სამეგრელოს „სწავლის ძირი“, მისი საფუძვრები, კიდევ ერთხელ ცხადყოფს, რომ ეს იყო კარგად განვითარებული კუთხე მკჷმედი სასწავლო დანერგვებზე.

მარინა ძივალი

იხსოვრასი

როცა სტუდენტთა აზრი საყურადღებოა

კითხვა-პასუხის დილა უნივერსიტეტში

სულ რამდენიმე თვეა, თბილისის დამოუკიდებელი სასწავლო უნივერსიტეტის შესასვლელ დერეფანში კედელზე გაჩნდა პატარა ხის ყუთი, რომელზეც შემდეგ წარწერა:

1. მოგწონთ თუ არა ჩვენი უმაღლესი სასწავლებელი, გამოხატეთ თქვენი აზრი;
2. შეგვეკითხეთ და გიპასუხებთ;
3. ყუთი გაიხსნება ყოველი კვირის პარასკევს, დღით.

უნდა ითქვას სიმართლე, რომ ამ ღონისძიებამ გამართლდა. ისე არ გვაპარასკევი, რომ სტუდენტებისგან რაიმე საინტერესო წინა-

დადება, აზრი, ზოგჯერ მკაცრი შენიშვნაც არ მოვიხმინოთ.

სტუდენტთა წინადადებების საფუძველზე, უნივერსიტეტში შეიქმნა ფსევდონიმითა ახალი გუნდი, მოეწყო ექსკურსიები კახეთსა და მესხეთში, გარემონტდა აუდიტორიები და სხვ.

და აი, ბოლო პარასკევს, ლექციების დაწყებამდე, კვლავ შეიკრმა უნივერსიტეტის სტუდენტობა და პროფესორთა კითხვა-პასუხის დილა გახსნა და შეკრებილ საზოგადოებას პირველი კითხვა ვააცნო უნივერსიტეტის რექტორმა, პროფესორმა **აიბარ მჭედინიშვილმა**.

- როდის გავივლით ავტორიზაციას? - ასეთი იყო შეკითხვა. რექტორმა ამ კითხვას

აიბარ მჭედინიშვილი პასუხი გასცა: ჩვენთან იყო განათლების სამინისტროს ავტორიზაციის სამსახურის ექსპერტთა ჯგუფი, რეკომენდაციები, სეროლოგიური ნაყოფიანებები არ ყოფილა, იყო ერთ-ერთი შენიშვნა, რის გამოც საკითხის განხილვისას აკრედიტაციის მიღებაზე უარი გვეუბნებოდა. მაგრამ ჩვენ არ ვკარგავთ იმედს, ყველა შენიშვნა უკვე გათვალისწინებულია; ვაპირებთ შესაბამის დოკუმენტებს უახლოეს ხანში ავტორიზაციის სამსახურს წარსადგინა. ვფიქრობთ, აპჯერად საკითხი დადებითად გადაწყდება.

კითხვა-პასუხის დილის განხილვაზე სიტყვით გამოვიდნენ დეკანები: **ნანა კირვიტაძე**, **თამარ გულაშვილი**, რექტორის თანამშრომელი **ალბერტ დვინაძე** და **ლია ხმალა-**

ძე, სტუდენტები: **ევა ჭილაძე**, **ვატი ჭილაძე**, **მაკა ნავერიანი**, **გორგი ხაფთაიანი** და სხვ. მათ ყურადღება გამახვილეს დარჩენილი საგნების უნივერსიტეტში დანერგვაზე, აქტიურობა მეცნიერულ საკითხებზე კოლოკიუმის გამართვისა და ჟურნალისათა პროფესიულ პრაქტიკაზე გაგზავნის თაობაზე.

უკვე ტრადიციად ქცეული კითხვა-პასუხის დილა უნივერსიტეტში უფრო მეტად გავსწავლის, გვეხმარება, ხელს გვიწყობს სასწავლო პროცესის უკეთ წარმართვაში.

თამარ გულაშვილი

თბილისის დამოუკიდებელი სასწავლო უნივერსიტეტის დეკანი, პროფესორი

მათემატიკა

მათემატიკის კვლავობით დასახმარებლად მთავაროთ სავარჯიშოებს კომპლექსური რიცხვების შესახებ

მაგალითი 1.

ვიპოვოთ $z_1 = -3+2i$ და $z_2 = 13-i$ კომპლექსური რიცხვების ჯამი და ნამრავლი:
 $z_1 + z_2 = -3+2i+(13-i) = 10+i$
 $z_1 z_2 = (-3+2i)(13-i) = -39+3i+26i+2 = -37+29i$

მაგალითი 2.

ვიპოვოთ $z_1 = -3+2i$ და $z_2 = 13-i$ კომპლექსური რიცხვების სხვაობა და შეფარდება თუ გავიხსენებთ ფორმულებს
 $(c+di)-(a+bi) = c-a+(d-b)i$
 $\frac{c+di}{a+bi} = \frac{ac+bd}{a^2+b^2} + i\frac{ad-bc}{a^2+b^2}$
 $z_1 - z_2 = 13-i - (-3+2i) = 16-3i$
 $\frac{z_1}{z_2} = \frac{13-i}{-3+2i} = \frac{(-3)(13+2(-1)) + (-3)(-1)-13*2}{(-3)^2+2^2} i = -\frac{41}{13} - \frac{23}{13}i$
კომპლექსური რიცხვების გაყოფისას უმჯობესია მრიცხველიც და მნიშვნელიც გაავრავლოთ მნიშვნელის შუგულულეზე:
 $\frac{z_1}{z_2} = \frac{13-i}{-3+2i} = \frac{(13-i)(-3-2i)}{(-3+2i)(-3-2i)} = \frac{-39-26i+3i-2}{9+4} = -\frac{41}{13} - \frac{23}{31}i$

მაგალითი 3.

ჩაწეროთ კომპლექსური რიცხვი $z = \frac{3+i}{(1+i)(1-2i)}$ ალგებრული ფორმით
 $z = \frac{3+i}{(1+i)(1-2i)} = \frac{3+i}{1-2i+i+2} = \frac{3+i}{3-i} = \frac{(3+i)(3+i)}{(3-i)(3+i)} = \frac{9+6i-1}{9+1} = \frac{4+3i}{5+5}$

მაგალითი 4.

ვიპოვოთ $z = -\sqrt{3}+i$ კომპლექსური რიცხვის მოდული და არგუმენტი
 $|z| = \sqrt{3+1} = 2$ $z = -\sqrt{3}+i$ რიცხვის ნებისმიერი არგუმენტი აკმაყოფილებს პირობას
 $\cos\varphi = -1/\sqrt{3}$
ამ განტოლების ამოხსნით მივიღებთ, რომ
 $\varphi_k = -\frac{\pi}{6} + \pi k, k \in \mathbb{Z}$
რადგან $z = -\sqrt{3}+i$ რიცხვი მეორე მეოთხედშია
 $k = 2n+1$ აქედან გამოდინარეობს, რომ
 $\arg(-\sqrt{3}+i) = -\frac{\pi}{6} + \pi(2n+1) = \frac{5\pi}{6} + 2\pi n, n \in \mathbb{Z}$

მაგალითი 5.

დამტოვიტ სიმრტყვე იმ წერტილთა სიმრავლეს, რომელიც აკმაყოფილებს შემდეგ პირობებს:
ა) $|z-i|=1$; ბ) $2 \leq |z-1+2i| \leq 3$; გ) $|z+i| < |z-2i|$

მაგალითი 6.

ჩაწეროთ კომპლექსური რიცხვი $z = -1-i$ ტრიგონომეტრიული ფორმით
 $|z| = \sqrt{2}, \varphi = \frac{3\pi}{4}$
 $z = \sqrt{2} \left(\cos\left(-\frac{3\pi}{4}\right) + i \sin\left(-\frac{3\pi}{4}\right) \right)$

მაგალითი 7.

ჩაწეროთ კომპლექსური რიცხვი
 $z = 2 \cos\left(\frac{7\pi}{4}\right) - 2i \sin\left(\frac{\pi}{4}\right)$
ტრიგონომეტრიული ფორმით, რადგან
 $\cos\left(\frac{7\pi}{4}\right) = \cos\left(-\frac{\pi}{4}\right), -\sin\left(\frac{\pi}{4}\right) = \sin\left(-\frac{\pi}{4}\right)$
მოდულისა და არგუმენტის მოძებნის გარეშე შეიძლება ჩაწეროთ:
 $z = 2 \left(\cos\left(-\frac{\pi}{4}\right) + i \sin\left(-\frac{\pi}{4}\right) \right)$

მაგალითი 8.

ვიპოვოთ შემდეგი კომპლექსური რიცხვების ნამრავლი
 $z = \sqrt{2} \left(\cos\left(\frac{11\pi}{4}\right) + i \sin\left(-\frac{11\pi}{4}\right) \right)$
და
 $w = \sqrt{8} \left(\cos\left(\frac{3\pi}{8}\right) + i \sin\left(\frac{3\pi}{8}\right) \right)$
რადგან $|z| = \sqrt{2}, |w| = \sqrt{8}$ ამიტომ $|zw| = \sqrt{2}\sqrt{8} = 4$, ხოლო zw რიცხვის არგუმენტი იქნება
 $\frac{11\pi}{4} + \frac{3\pi}{8} = \frac{25\pi}{8}$
ამრიგად,
 $zw = 4 \left(\cos\left(\frac{25\pi}{8}\right) + i \sin\left(\frac{25\pi}{8}\right) \right)$
და საბოლოოდ
 $zw = 4 \left(\cos\left(\frac{9\pi}{8}\right) + i \sin\left(\frac{9\pi}{8}\right) \right)$

მაგალითი 9.

ჩაწეროთ კომპლექსური რიცხვი
 $z = \frac{-1-i}{\cos\left(\frac{\pi}{3}\right) + i \sin\left(\frac{\pi}{3}\right)}$ ტრიგონომეტრიული ფორმით.
შეყოფიანით აღნიშნები
 $z_1 = i-1, z_2 = \cos\left(\frac{\pi}{3}\right) + i \sin\left(\frac{\pi}{3}\right)$
რიცხვი $z_2 = \cos\left(\frac{\pi}{3}\right) + i \sin\left(\frac{\pi}{3}\right)$
ჩაწერილია ტრიგონომეტრიული ფორმით. ცხადია, რომ
 $|z_1|=1$ და $\varphi_1 = \frac{3\pi}{4}$ ვიპოვოთ z_1 რიცხვის მოდული და არგუმენტი:
 $|z_1| = \sqrt{2}$ და $\varphi_1 = 3\pi/4$
საბოლოოდ მივიღებთ
 $z = \frac{z_1}{z_2} = \sqrt{2} \left(\cos\left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{3}\right) + i \sin\left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{3}\right) \right)$
გ. ი.
 $z = \sqrt{2} \left(\cos\left(\frac{5\pi}{12}\right) + i \sin\left(\frac{5\pi}{12}\right) \right)$

მაგალითი 10.

ჩაწეროთ კომპლექსური რიცხვი $z = (i-\sqrt{3})^{13}$ ალგებრული ფორმით
ჯერ ჩაწეროთ ტრიგონომეტრიული ფორმით:
 $r = |i-\sqrt{3}| = 2, \varphi = 5\pi/6$ $i-\sqrt{3} = 2 \left(\cos\left(\frac{5\pi}{6}\right) + i \sin\left(\frac{5\pi}{6}\right) \right)$
 $(r(\cos(\varphi) + i \sin(\varphi)))^n = r^n (\cos(n\varphi) + i \sin(n\varphi))$
ამ ორი ტოლობიდან გამოდინარეობს, რომ
 $(i-\sqrt{3})^{13} = 2^{13} \left(\cos\left(\frac{65\pi}{6}\right) + i \sin\left(\frac{65\pi}{6}\right) \right) = 2^{13} \left(\cos\left(\frac{5\pi}{6}\right) + i \sin\left(\frac{5\pi}{6}\right) \right)$
ასეთია $z = (i-\sqrt{3})^{13}$ რიცხვის ტრიგონომეტრიული ფორმა.
ახლა ჩაწეროთ ალგებრული ფორმით:
 $z = (i-\sqrt{3})^{13} = 2^{13} \left(-\frac{\sqrt{3}}{2} - \frac{1}{2}i \right) = -2^{12} \sqrt{3} - 2^{12}i$

მაგალითი 11.

ვიპოვოთ $\sqrt[4]{-64}$ -ის ყველა მნიშვნელობა
ჩაწეროთ $\omega = -64$ ტრიგონომეტრიული ფორმით:
 $-64 = 64(\cos(\pi) + i \sin(\pi))$ $\omega \neq 0$ -თვის არსებობს ზუსტად n რადენობის n -ური ხარისხის ფესვი ω რიცხვიდან.
ყველა ეს ფესვი მიიღება შემდეგი ფორმულიდან
 $z_k = \sqrt[n]{\rho} \left(\cos\left(\frac{\alpha + 2\pi k}{n}\right) + i \sin\left(\frac{\alpha + 2\pi k}{n}\right) \right), k = 0; 1; 2; \dots; n-1$
მივიღებთ
 $z_k = \sqrt[4]{64} \left(\cos\left(\frac{\pi + 2\pi k}{4}\right) + i \sin\left(\frac{\pi + 2\pi k}{4}\right) \right), k = 0; 1; 2; 3; 4$
ამრიგად,
 $z_0 = 2 \left(\cos\left(\frac{\pi}{4}\right) + i \sin\left(\frac{\pi}{4}\right) \right) = \sqrt{3} + i$
 $z_1 = 2 \left(\cos\left(\frac{\pi}{2}\right) + i \sin\left(\frac{\pi}{2}\right) \right) = 2i$
 $z_2 = 2 \left(\cos\left(\frac{3\pi}{4}\right) + i \sin\left(\frac{3\pi}{4}\right) \right) = -\sqrt{3} + i$

z3 = 2(cos(7pi/6) + i sin(7pi/6)) = -sqrt(3) - i
z4 = 2(cos(3pi/2) + i sin(3pi/2)) = -2i
z5 = 2(cos(11pi/6) + i sin(11pi/6)) = sqrt(3) - i

z4 რიცხვების შესაბამისი წერტილები წარმოადგენენ იმ წესიერი ექვსკუთხედის წვეროებს, რომელიც ჩახსულია წრეწირში ცენტრით z=0 და რადიუსით 2.

ახლა განვიხილოთ კომპლექსურკოეფიციენტების ალგებრული განტოლებები

მაგალითი 12.

ამოხსნათ განტოლება z^2+3z+3=0 როგორც ვიცი,
a2z^2+a1z+a0=0, a2 != 0 განტოლების ფესვები გამოითვლება შემდეგი ფორმულის გამოყენებით
z = (-a1 +/- sqrt(D)) / (2*a2), სადაც D = a1^2 - 4*a2*a0 (*)
აქედან გამოდინარეობს, რომ
z = (-3 +/- sqrt(9-12)) / 2 = (-3 +/- sqrt(3)) / 2

თუ გაითვალისწინებთ, რომ sqrt(3) = +/- i*sqrt(3), მივიღებთ
z1 = -3/2 + sqrt(3)/2 i, z2 = -3/2 - sqrt(3)/2 i

მაგალითი 13.

ამოხსნათ განტოლება z^2-8z-3iz+13i=0
კვადრატული განტოლების ფესვთა ფორმულის (*) გამოყენებით მივიღებთ
z = (8+3i +/- sqrt((8+3i)^2 - 4(13+13i))) / 2 = (8+3i +/- sqrt(3-4i)) / 2

ახლა ვიპოვოთ sqrt(3-4i) გამოსახულების მნიშვნელობა.
ვიქცით, sqrt(3-4i) = x+yi მათში
3-4i = x^2+2xyi-y^2 = x^2-y^2+2xyi

მაშინ x^2-y^2=3 და xy=-2, სადაც x და y ნამდვილი რიცხვებია. სისტემის ამოხსნის შემდეგ მივიღებთ
x=2, y=-1 ან x=-2, y=1 ამიტომ
sqrt(3-4i) = 2-i ან sqrt(3-4i) = -2+2i და
z1 = (8+3i+2-2i)/2 = 5+i, z2 = (8+3i-2+i)/2 = 3+2i

მაგალითი 14.

ამოხსნათ განტოლება z^3-3z-9=0
z=3 ამ განტოლების მთელი ამონახსნია, ამიტომ
z^3-6z-9 = (z-3)(z^2+3z+3)
ახლა ამოხსნათ z^2+3z+3 განტოლება.
z1 = -3/2 + sqrt(3)/2 i, z2 = -3/2 - sqrt(3)/2 i

მაგალითი 15.

იპოვეთ 2z^3-5z^2-2z-2=0 განტოლების მთელი ფესვები
ამ განტოლების მთელი ფესვები შეიძლება იყოს მხოლოდ +/-2. (იხ. თეორიული მასალა გახეთის წინა ნომრებში). თუ ამ რიცხვებს ჩავსვამთ განტოლებაში, ვნახავთ, რომ არცერთი ამ ოთხი რიცხვიდან არ აკმაყოფილებს მოცემულ განტოლებას. გ. ი. ამ განტოლებას მთელი ამონახსნები არა აქვს.

მაგალითი 16.

ამოხსნათ განტოლება z^5-2z^4-13z^3+26z^2+36z-72=0
თუ შევამოწმებთ თავისუფალი წევრის გამოყოფებს, ვნახავთ რომ z=2 ამ განტოლების ფესვებია. გავყოთ განტოლების მარცხენა მხარე (z^2-4)-ზე.
მივიღებთ z^3-2z^2-9z+18=0, რომლის ფესვია z=2.
გავყოთ (z-2)-ზე, მივიღებთ (z^2-9)-ს. ამრიგად, განტოლების მარცხენა მხარე იშლება შემდეგ მამრავლებად:
(z+3)(z+2)(z-2)^2(z-3)=0
ამიტომ განტოლებას ექნება ხაზი ერთჯერადი (მარტვი) ფესვი z=-3, z=-2, z=3 და ერთი ორჯერადი ფესვი z=2.
ზანი თამაროშვილი
ა.დ. ი. ყველის ხაზ. ფიზიკა-მათემატიკური
42-ე საჯარო სკოლის მათემატიკის მასწავლებელი

24 ოქტომბრიდან, ერთი თვის განმავლობაში, მთელი საქართველო აღნიშნავს დიდი ქართველი პოეტის — ვაჟა-ფშაველას დაბადებიდან 150 წლისადმი მიძღვნილ იუბილეს.

ამ თარიღთან დაკავშირებით, თბილისის №86 საჯარო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელმა ირმა ჯავახიშვილმა VI კლასის მოსწავლეები მთაწმინდის პანთეონში წაიყვანა დიდი მგოსნის — ვაჟა-ფშაველას საფლავის სანახავად.

შემოდგომის შესანიშნავი, მზიანი და თბილი დღე იყო, პანთეონში უამრავი ქართველი თუ უცხოელი სტუმარი იმყოფებოდა, რომლებიც პატვის მიაგებდნენ პოეტის სხეულს.

ვაჟა-ფშაველას საფლავი... მოკრძალება, სიყვარული და გაოცება. ძალიან დიდი გაოცება — მართლაც ძალიან დიდი გაოცება — მართლაც ძალიან დიდი გაოცება და უბრალოებით გამოირჩევა მისი მგოსნის საფლავის ქვა, თუმცა ბუმბერაზ პოეტებს რად სჭირდებოდათ მდიდრული შეგლები? აღიარება, ხალხის სიყვარული, უამრავი ყვავილი — აი, რა სჭირდება ნამდვილ შემოქმედს, ეს კი ვაჟა-ფშაველას ნამდვილად არ აკლავს.

პოეტის საფლავთან 21 თვალანთებული ბავშვი — დიანა და დავიდ არუთინოვები, დიანა აგაშიანი,

ფედი ალექსანანი, ელინა გასპაროვი, ლამა დემეტრაშვილი, სტეფანედიანი, ილია და ელენე ისრაელიანი, საბა კიკნაძე, ლილია მაზიაშვილი, ლილია მურადიანი, თამუნა გვინიძე, მაქს ოგანეზოვი, მარიანა შამინი, ანა ხაჩატური, დავით სურციქი, დავით ჩიტიშვილი, ედუარდ ჯიჯიშვილი, ლიკა ჯანიბეგაშვილი, სოფიკო ყაველაშვილი — მორიგებითა და შთაგონებით

კითხულობდა ვაჟას ლექსებს, რომლებიც ბუნებისა და სამშობლოს სიყვარულით იყო გამთბარი.

ამ დღემ დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ბავშვებზე, დაბრუნებისას ყოველ მათგანს განსაკუთრებული გრძნობა უტრანსლდება გულში.

ალა მახარაშვილი VI კლასის მოსწავლის მშობელი

IV კლასის მოსწავლეებიც განსაკუთრებულად მოემზადნენ ვაჟა-ფშაველას იუბილის აღსანიშნავად. წინასწარ შევარჩიეთ ლექსები, რომლებიც ბავშვებისთვის ადვილად აღსაქმელი და დასამახსოვრებელი იქნებოდა. მთაწმინდის პანთეონის მშობლებთან ერთად ვენიცი, თაიგულებით შევამკეთ დიდი მგოსნის საფლავი.

პედაგოგისთვის დიდი ბედნიერებაა, როცა შრომას უფასებენ მოსწავლეები, როცა შედეგი მისი ჩანაფიქრის შესაბამისია. ასე მოხდა ახლაც. ჩემმა პატარებმა მთელი სულითა და გულით წაიკითხეს ვაჟას შედევრები: „არნივი“ (ნიკოლოზ ისრაელიანი), „დადსეცეცე ცაო“ (მარიამ იორამაშვილი).

ვილი), „ჩემი ვედრება“ (თორნიკე ხარბედია) გიგა ბერიაშვილმა და სალომე ბიბილაშვილმა „წინილა“ ვაკეცხლეს, ერიკ პეტროსიანი — „ჩიტი და მიწი“, ბარუკი ქუმბაძემ — „ჩიტი ჩიორა“, ბექა ოთარაშვილმა და სოფიკო შოშიაშვილმა კი სამადლობული სიტყვა უძღვეს მგოსანს ბავშვებზე ზრუნვისთვის.

იმედი მაქვს, მოვახერხებ, რომ ეს დღე შთაბეჭდავი ყოფილიყო თითოეული მათგანისათვის, რათა მომავალში გაუნდეთ ვაჟას შემოქმედებისადმი ინტერესი, მისი პროზისა და პოეზიის გაცნობისა და შესწავლის სურვილი.

ხათუნა სერიაშვილი IV კლასის ხელმძღვანელი

ვაჟას 150-ე უბოლოობა

თბილისის დიმიტრი უზნაძის სახელობის №22 საჯარო სკოლაში საზეიმოდ აღინიშნა ვაჟა-ფშაველას 150 წლის იუბილე. 28 ოქტომბერს სკოლაში უჩვეულო განწყობა სუფევდა — კედლები ხმელი წიფლის, იის, მგლის ნუკრის და ბუნების სხვა სურათებით იყო მორთული, მოსწავლეები ფშაველასურად ტანისამოსში იყვნენ გამოწყობილები.

მრავალფეროვანი იყო საიუბილეო პროგრამა: ინტეგრირებული გაკვეთილები თემებზე — „ბუნება მზრუნველია“, „ვაჟა-ფშაველას პოეზიის პირველ სათავე — ქართული მითოსი“, გაკვეთილი-დებატი — „პატრიოტიზმი და კოსმოპოლიტიზმი“; ლიტერატურული კონკურსი საუკეთესო თხზულებაზე — „ჩემი თვალთა დანახული ვაჟა-ფშაველა“; მოსწავლეთა კონფერენცია „ვაჟა და თანამედროვე ეკოლოგიური პრობლემები“; ვაჟა-ფშაველას ლიტერატურული ნაწარმოების ინსცენირება; შეხვედრა 2011 წლის „გალას“ კონკურსში გამარჯვებულ ავტორთან — მისი მისულდგომიანი და გამომცემლობა „აქვასის“ ჯგუფთან;

სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების გაკვეთლებზე შექმნილი ნამუშევრების გამოფენა; ხელნაწერი ჟურნალებისა და წიგნების შექმნა; ექსკურსია ჩარგალში და შეხვედრა

ჩარგლის საჯარო სკოლის მოსწავლეებთან (ვიდეორგოლის მომზადება), სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების გაკვეთილები, ფშაური სამზარეულოს პრეზენტაცია.

ამდღევანელი იყო მწერალ მიხი მოსულიშვილის კომენტარი ჩვენს სკოლაში გამართულ საღამოსთან დაკავშირებით. „გალას“ დაჯილდოებისგან განსხვავებით, მწერალი ჩვენთან ენაყვლიანი აღმოჩნდა და პოზიტიური დამოკიდებულება გამოხატა ღონისძიების მონაწილეების, ორგანიზატორებისა და შეკრებილი საზოგადოების მიმართ. ალბათ, ესეც ვაჟას მიმდევარა ჩვეული თვისებაა — უბრალოება და კეთილგონიერება, რომელიც ქმნიდა გზაზე გვაყვანებს.

თბილისის საკრებულოს წევრმა, ბატონმა გიორგი ჩანაძიძემ კმაყოფილება გამოხატა ნაწიხით და აღნიშნა, რომ ღონისძიება საუკეთესოდ იყო მომზადებული, შეაკო ორგანიზატორები და მონაწილეები.

სკოლაში ბევრი იუბილე ალგვინიშნავს, მაგრამ ვაჟას 150-ე შემოდგომა განსხვავებულად დარჩება ჩვენს მოგონებებში. რაც მთავარია, არ დაგვავიწყდეს — „გიყვარდეთ, კაცნო, ერთმანეთი!“.

თამარ ტანაშვილი

სპორტი

მორკინალის პირველი შერკინება

კარგი მაგალითი რომ გადამდებია, ახალი არავისთვისაა, რაც სასკოლო კლუბ „მორკინალმა“ დაადასტურა.

ფინალური შეხვედრა

გამარჯვებული გუნდი

შეჯახებულნი, რომ „მორკინალი“ გლდანი-ნაძალადევის რაიონის 5 სკოლის ბაზაზე ჩამოყალიბდა, თუმცა მასში განხორციელების სურვილი, ჯერ კიდევ დაარსების პერიოდშივე, სხვებმაც გამოთქმეს.

ორ ჯგუფად გააყვეს, ნახევარფინალში კი გუნდები ასე დანჯივლდნენ: №115-№156 სკოლები; №207-№173 სკოლები.

მარჯველეთა შორის განსაკუთრებით ბეჭე ბეჭაური გამოირჩა, რომელმაც 4 გოლი გაიტანა.

ვე გუნდში იყვნენ ასეთი ფეხბურთელები. მთლიანობაში თამაში იმდენად საინტერესო გამოვიდა, ამ პატარა ბავშვების შემხედვარე ვერცრობოდ, ნეტავ, დიდობაში რა ფეხბურთელები და მოედნის ხედვით დაგვამახსოვრებდა?

ტარდება და მასში ამჯერად არათბილისური სკოლებიც გამოვლენ. „მორკინალის“ დაარსებისას ეს ფაქტიც აქტუალური გახდა - მის შეფასებებებში მონაწილეობის სურვილი რეგიონებშიც გამოთქმეს.

შეჯიბრება V-VI კლასების მოსწავლეთა შორის გაიმართა და მას 115-ე სკოლის ხელოვნურსაფარიანმა მოედანმა უმასპინძლა.

წინასწარ ვიტყვი, რომ ფინალური შეხვედრა მასპინძელთა - 115-ე სკოლის გუნდმა დიდი ანგარიშით - 10:1 მოიგო.

თუმცა მოედანზე გამორჩეული მხლოდ ბეჭაური არ ყოფილა, ირ-

ვესამე ადგილისთვის შეხვედრაც დიდი ანგარიშით დამთავრდა - 207-ე სკოლამ (მასწავლებლები: დავით ხავთაია, გიორგი კალანდანი) 6:3 მოუგო 156-ე სკოლის გუნდს (მასწავლებლები - პაპუა ტაბაიჯა).

ფეხბურთის შემდეგ ქართული ჭიდაობის ჯგუფი - 19 ნოემბერს ჩა-

დიდი კონკურენცია - ნარმატაბის წინაპირობა

მერვე წელიწადი, ამპროლოური თავისი სასიკეთოდ შვილის, თავისუფალ ჭიდაობაში მსოფლიოს ორჯის ჩემპიონ გურამ სალარაძის სახელობის ტურნირის მასპინძლობის ჭაბუკია შორის.

უცხოელებს საქართველოს თითქმის ყველა რაიონის გუნდები დამატჩენ და მონაწილეთა დიდი რაოდენობა გამოვიდა - 350 კაცი.

წინასწარ ვიტყვი, რომ ფინალური შეხვედრა მასპინძელთა - 115-ე სკოლის გუნდმა დიდი ანგარიშით - 10:1 მოიგო.

წინასწარ ვიტყვი, რომ ფინალური შეხვედრა მასპინძელთა - 115-ე სკოლის გუნდმა დიდი ანგარიშით - 10:1 მოიგო.

წინასწარ ვიტყვი, რომ ფინალური შეხვედრა მასპინძელთა - 115-ე სკოლის გუნდმა დიდი ანგარიშით - 10:1 მოიგო.

მორაბეობა ორმაგი რეპროდუქცია

საქართველოს 17 და 19-წლამდელ მორაბეობა გუნდებმა წარმატებით ითამაშეს რუმინეთში გამართულ ევროპის პირველი რაუნდის შესარჩევ ეტაპებზე და ორივე ჩემპიონი გახდა.

საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების განხორციელების მიზნით დაფუძნდა საერთაშორისო ტურნირების სამასპინძლო საცემბო მზადება.

საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების განხორციელების მიზნით დაფუძნდა საერთაშორისო ტურნირების სამასპინძლო საცემბო მზადება.

საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების განხორციელების მიზნით დაფუძნდა საერთაშორისო ტურნირების სამასპინძლო საცემბო მზადება.

საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების განხორციელების მიზნით დაფუძნდა საერთაშორისო ტურნირების სამასპინძლო საცემბო მზადება.

ქართველი მწერლები

- ❖ ვაშა-ფშაველა, I-IV ტომი, - 11 ლარი
- ❖ ნოდარ დუმბაძე, I-V ტომი, - 13 ლარი
- ❖ ალექსანდრე ყაზვბეძე, I-II ტომი, - 11 ლარი
- ❖ მისივე ჯგავანიშვილი, I-VII ტომი - 11 ლარი
- ❖ ლევან გომთა, I-II ტომი - 16 ლარი
- ❖ ელიზბარ ყიფიანი, I-II ტომი - 15 ლარი
- ❖ კონსტანტინე გამსახურდია, I, II, III, VI, VII ტომი - 16 ლარი, IV-V ტომი - 18 ლარი
- ❖ რევაზ ინანიშვილი, I-V ტომი - 12 ლარი
- ❖ ვახტანგ ჭავჭავაძე, I-IV ტომი - 12 ლარი
- ❖ გრიგოლ ავაშიანი, I-II ტომი - 12 ლარი
- ❖ ოტია იოსელიანი, I-IX ტომი - 12 ლარი
- ❖ თამაზ ჭილაძე, I-VI ტომი - 10 ლარი
- ❖ გოდერძი წოხელი, I-IV ტომი - 13 ლარი

მითითებულია თითო ტომის ფასი

გაომთავრება „ნიოგენა“ და გზავთ „ახალი მანათლებლის“ სპეციალური ჰეიფი

ხელმომწერთა საჭურავლებოდ!

თუ თქვენ წიგნის მოყვარული ბრძანდებით, შეგიძლიათ ისარგებლოთ „დიოგენეს“ შემოთავაზებით და გააფორმოთ ხელმოწერა.

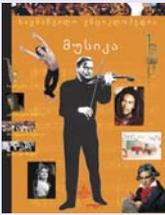
გამოიწერეთ წიგნები და მიიღეთ სპეციალური ფასად

საყმაწვილო ენციკლოპედია „მსოფლიოს რელიგიები“

~~29.90~~

17 ლარი

საყმაწვილო ენციკლოპედია „მუსიკა“

~~29.90~~

17 ლარი

საყმაწვილო ენციკლოპედია „სპორტი“

~~29.90~~

10 ლარი

პირველად საბარათველოში მოსწავლეებისა და პედაგოგების სამაგიდლო წიგნი თამარ ბეროზაშვილი „ქართული ენის სასკოლო განმარტებითი ლექსიკონი“

~~14.90~~

10 ლარი

„ახალი მანათლებლის“ წიგნის თანად

მიმდინარეობს ხელმოწერა

გადმორიცხვისას აუცილებლად მიუთითეთ ქალაქი, რაიონი, სოფელი, სკოლა, სახელი და გვარი.

შესაძლებელია ინდივიდუალური ხელმოწერები!

მსურველები დაგვიკავშირდით ტელეფონზე:

295 80 23; 8790 95 80 23; 577 13 22 83.

ხელმოწერის თანხა გადმორიცხვით რეკვიზიტებზე:

მიმღები - შპს „ახალი მანათლებლა“, ს/კ 202058735

ს/ს „ლიბერთი ბანკი“, ბ/კ LBRTGE22, ა/ა GE93LB0113314052305000

შედეგები

მსოფლიო ისტორიის ენციკლოპედია

~~45~~ 35 ლარი

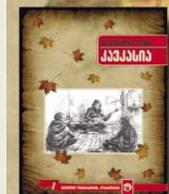
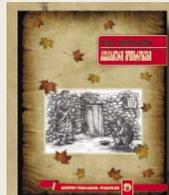
საბავშვო ცნობილი ენციკლოპედია

~~30~~ 26 ლარი

ხელმოწერის ილუსტრირებული ისტორია

~~40~~ 30 ლარი

„მსოფლიო ლიტერატურის კლასიკოსები“ ერთი ტომი - 12 ლარი

- გუსტავ ფლობერი - მადამ გოვარი
- ონორე დე ბალზაკი - მამა გორიო
- ვიქტორ ჰიუგო - პარიზის ღვთისმშობლის ტაძარი
- ემილ ზოლა - ქალთა გადნეობა
- ალექსანდრე დიუმა - კავკასია
- ფიოდორ დოსტოევსკი - მკვდარი სახლის ჩანაწერები
- ჰენრი რაიდერ ჰაგარდი - მონტესუმა ასული
- სტენდალი - ნითელი და შავი
- ლევ ტოლსტოი - კავკასიური მოთხრობები
- ჯონათან სვიფტი - გულიწვევის მოგზაურობა
- ერის მარია რემარკი - სამი მეგობარი
- შოდერლო დე ლაკლო - სასიყვარულო კავშირები
- ალექსანდრე პუშკინი - მოთხრობები
- შტეფან ცვაიგი - მოუთმელოზა გულისა
- მაინ რიდი - კვარტალონი

„რა არის რა“ ერთი ტომი - 11 ლარი

მთავარი რედაქტორი: მარიკა ჩიქოვანი

მისამართი: ტაბულაშვილის №3 ტელ.: 295 80 23, 8790 958023, 577 132283.
www.axaliganatleba.ge E-mail: axaliganatleba@gmail.com Skype: axali.ganatleba

რედაქციის რეკვიზიტები: საბარათველო ბანკი ბ/კ BAGAGE22, ს/კ 202058735, ა/ა GE 86 BG 000000 123631000 GEL

რეგისტრაციის № 2/4-1609, ინფორმაციის ხელმოწერისთვის: 76096
გზავთ რეგისტრირებული დიფუზის რაიონის სასამართლო მიერ.

რედაქციის შიგნით ხელმოწერები არ რეკვირდება და ავტომატურად არ უბრუნდებათ.